Gemeente Utrecht

2023

NOTULEN VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

9e vergadering - 21 september 2023

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op donderdag 21 september 2023 te 14.00 uur.

Voorzitter: mevrouw Dijksma, burgemeester, afgewisseld door de heer Zwanenberg en mevrouw Al-Saqaff.

Aanwezig zijn de leden: Aït Daoua, Alblas, Al-Saqaff, Assen, Bart, Bode, Bos, Bosch, Claasen, Dada-Anthonij, Dekkers, Dijkstra, Fattal, Van der Graaf, Heijne, Hessel, Van Heuven, Te Hoonte, Kendir, Kleinrensink, Koning, Maas, Meerding, Nolten, De Pagter, Passier, Peters, Ramaker, Raaijmakers, Snippe, Van Steeg, Stellinga, Stylianou, Sungur, Talhaoui, Vasters, Vermeulen, Van Vliet, De Vries, Van der Wilt, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels.

Aanwezig zijn de wethouders: Van Hooijdonk, Oosters, Schilderman, Streefland, Voortman en De Vries.

Afwezig zijn de leden: Deldjou Fard, Hornsveld en Oudejans.

Griffier: mevrouw Van Hall.

1. Opening en mededelingen.

   De **voorzitter** opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.
   Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Hornsveld, wegens ziekte. Vanavond wordt haar tijdelijke vervanger beëdigd. Zij wenst mevrouw Hornsveld van harte beterschap.
   Voorts is bericht van verhindering ontvangen van de leden Deldjou Fard en Oudejans.

2. Vaststellen agenda.

   De heer **Sungur** (DENK) vraagt of agendapunt 24 een A-punt kan worden.

   De **voorzitter** heeft begrepen dat er fracties zijn die daarover willen spreken.
   Zij geeft de heer Dijkstra gelegenheid voor het maken van een punt van orde.

   De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) verzoekt de raad om nog ruimte te maken voor een actuele motie, die vanochtend vroeg, weliswaar te laat, is ingediend. De motie gaat over een draagvlakmeting in Voordorp vanwege parkeerdruk. Het is voor de directbetrokkenen belangrijk dat de raad daar vandaag een uitspraak over doet.

De **voorzitter** geeft de heer Zwanenberg namens het dagelijks bestuur van de raad de gelegenheid om het standpunt van het dagelijks bestuur toe te lichten.

De heer **Zwanenberg** (voorzitter dagelijks bestuur) zegt dat de spelregels niet voor niets zijn afgesproken. Als je daar een keer van afwijkt, kan dat een precedent scheppen. De raad gaat echter zelf over de agenda.

De heer **Koning** (D66) onderschrijft de oproep van het dagelijks bestuur om de regels te handhaven.

De heer **Van Steeg** (CDA) is het enerzijds eens met de oproep van het dagelijks bestuur, maar vindt anderzijds dat bewoners een uitspraak van de raad verwachten. Hij kan zich voorstellen dat de raad dit verzoek honoreert.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) zegt dat het voorstel dinsdag breed gedeeld is met de raad. De motie is heel urgent voor de bewoners.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) steunt de oproep van het dagelijks bestuur.

De **voorzitter** concludeert dat de meerderheid van de raad het standpunt van het dagelijks bestuur onderschrijft.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) meldt dat de motie in dat geval in de volgende vergadering wordt ingediend.

De agenda wordt hierna zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

3. Ingekomen stukken.

   Over de ingekomen stukken wordt zonder stemming besloten overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgesteld.

4. Opheffing geheimhouding.

   De **voorzitter** stelt voor om, conform artikel 89, lid 4 van de Gemeentewet, de door het college opgelegde geheimhouding van de documenten zoals vermeld in de bij de agenda gevoegde bijlage, op te heffen.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel van de voorzitter besloten.

5. Notulen raadsvergaderingen 22 juni, 6 juli en 7 september 2023.

   Deze notulen worden zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

6. Notulen vragenuur 15 juni, 22 juni, 24 augustus, 31 augustus en 7 september 2023.

   Deze notulen worden zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

8. Raadsvoorstel Beëindigen commissielidmaatschap.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

9. Raadsvoorstel Benoeming voorzitter commissie JWCS en voorzitter Vragenuur.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

   De **voorzitter** wenst mevrouw Passier en mevrouw Stylianou veel succes in hun nieuwe rol. Zij dankt mevrouw Heijne voor haar inzet als voorzitter.
   (Applaus.)

10. Raadsvoorstel Vaststelling Chw Bestemmingsplan Tuindorp.

    Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

11. Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU.

    Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

    (Mevrouw Dijksma draagt hierop het voorzitterschap van de vergadering over aan de heer Zwanenberg.)

12. Actuele motie.

    Motie 298, Verbied koranverbrandingen en -verscheuringen.

    De heer **Sungur** (DENK) spreekt over de structurele belediging van moslims door een haatzaaier, die meerdere malen een koran heeft verscheurd en verbrandingen van de koran heeft aangekondigd. Dit soort haatdragende acties mogen geen plek krijgen in de samenleving. Volgens verschillende experts en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens worden ongepaste aanvallen op voorwerpen van religieuze verering niet beschermd door de vrijheid van meningsuiting. De VN-veiligheidsraad heeft een resolutie aangenomen waarin landen opgeroepen worden om mensen die aanzetten tot religieuze haat voor het gerecht te slepen. De burgemeesters Van Zanen en Dijksma zijn al in gesprek met het Rijk om duidelijke grenzen te stellen. DENK dient een motie in om samen met de burgemeesters van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag bij het Rijk te bepleiten om met wetgeving te komen waardoor het verscheuren en verbranden van korans en andere religieuze boeken expliciet strafbaar worden gesteld. De motie wordt mede namens EenUtrecht, Utrecht Solidair en BIJ1 ingediend.

    De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vindt het verbranden van korans verwerpelijk. De mensen die dit doen, zijn echter vooral op zoek naar publiciteit. Is DENK niet bang dat een lobby juist publiciteit voor deze personen in de hand werkt?

    De heer **Sungur** (DENK) is daar niet bang voor. Mensen voelen zich oprecht beledigd en gehaat en

krijgen het gevoel dat de overheid dit soort haatdragende acties faciliteert. Hij hoopt dat de burgemeester met deze boodschap naar het Rijk gaat.

De heer **Koning** (D66) zegt dat Nederland zich heeft aangesloten bij het EVRM, zodat het verscheuren en verbranden van korans al strafbaar is.

De heer **Sungur** (DENK) erkent dat, maar in de praktijk wordt dit onvoldoende onderkend door het OM. Daarom is het belangrijk om een dergelijk verbod expliciet te verankeren in de Nederlandse wetgeving.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) reageert dat het grondrecht om te demonstreren een groot goed is in elke democratische rechtsstaat. In Utrecht krijgt iedereen ruimte om zijn mening te uiten. Met de ondertekening van het manifest van Amnesty International is dat nog eens herbevestigd. Demonstraties moeten worden gefaciliteerd, ook als daar schurende of kwetsende standpunten naar voren worden gebracht. Dat betekent niet dat de overheid de inhoud van zo'n demonstratie ondersteunt. De grenzen van het recht worden getrokken door de wet. Als demonstranten de wet overtreden, zal het OM daartegen optreden. De motie vraagt om de wetgeving aan te passen, maar dat debat hoort thuis in de Tweede Kamer. Zij voegt toe dat op grond van bestaande wetgeving het verbranden van voorwerpen tijdens demonstraties al niet is toegestaan, dit met het oog op de gevolgen voor de openbare orde. In november zal nader worden gesproken over de wijze waarop Utrecht omgaat met demonstraties. Zij heeft contact gehad met haar collega-burgemeesters en die nemen hetzelfde standpunt in. Om die reden ontraadt zij de motie.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) vraagt of het wel mogelijk is dat de burgemeester zich uitspreekt als er een koran wordt verbrand.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) reageert dat in dat geval kan worden ingegrepen. Dat is echter in Utrecht niet gebeurd. Zij heeft zich overigens uitgesproken in de richting van de islamitische gemeenschap in Utrecht en zij begrijpt hun emoties en gevoelens.

De heer **Sungur** (DENK) denkt dat de burgemeester een andere rol heeft. Zij hoort voor deze groep te gaan staan als die geraakt wordt in hun emoties. Hij vindt de reactie van de burgemeester teleurstellend. Zij verwijst naar de Tweede Kamer, terwijl zij juist het gesprek is aangegaan over de kaders van demonstraties. Zij zou dan ook een boodschap vanuit Utrecht moeten meegeven.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) vindt het jammer dat er een situatie wordt geschetst waarin men tegenover elkaar staat. Dat is niet zo. Haar uitspraak richting de moslimgemeenschap is dan ook zeker iets waard. Het rondetafelgesprek ging niet zozeer over de inhoud van demonstraties, maar ook over een aantal andere zaken. De positie van de burgemeesters moet in dezen geen inhoudelijke worden.

De **voorzitter** merkt op dat stemming over de motie vanavond plaatsvindt.

(De heer Zwanenberg draagt hierna het voorzitterschap van de vergadering over aan mevrouw Dijksma.)

13. Afrondende besluitvorming na debat over Financiële bestaanszekerheid en Werk en re-integratie.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) memoreert dat het ook bij Prinsjesdag veel is gegaan over bestaanszekerheid. GroenLinks wil blijven inzetten op een stad waar iedereen zeker is van een inkomen en kijkt daarom uit naar de uitwerking van de Armoedenota en de Re-integratie-verordening. In de uitgangspunten wordt nu specifiek gekozen voor gezinnen. GroenLinks wil blijven kiezen voor de mensen die het moeilijkst rondkomen en steunt daarom een motie van D66. Bij re-integratie wordt specifiek gekozen voor mensen die kort in de bijstand zitten. De dienstverlening moet gericht zijn op de mensen die richting werk willen en hierbij begeleiding nodig hebben. Daarom dient GroenLinks samen met D66, PvdA en EenUtrecht een motie in (motie 299, Focus op de mensen die het het hardste nodig hebben).

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) zegt dat de focus ligt op mensen die kort in de bijstand zitten en dat andere mensen nog steeds geholpen worden. Zij concludeert dat volgens GroenLinks mensen eerst verder moeten wegzakken in de bijstand voordat zij weer een focusgroep worden.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt dat er voor iedereen begeleiding moet zijn, maar er zijn ook mensen die zelf richting werk kunnen komen. Zij wil focussen op mensen die echt begeleiding nodig hebben. Die groep heeft al langer begeleiding nodig.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) vindt bestaanszekerheid, kunnen rondkomen en meedoen belangrijke onderwerpen. Helaas is dat voor te veel Utrechters nog niet het geval. Ongelijk investeren voor gelijke kansen is ook belangrijk voor mensen die lang in de bijstand zitten. Er zijn voor die groep nu te vaak hindernissen, zoals vrees voor verlies van inkomsten, de zogenaamde armoedeval. Daarom dient zij mede namens EenUtrecht, Student & Starter, Volt, PvdD, GroenLinks, VVD, DENK en CDA een motie in (motie 300, Voorkom armoedeval).

De **voorzitter** geeft mevrouw Dada-Anthonij het woord voor haar maidenspeech.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) vindt het een oprechte uitdaging om in het middelpunt van de belangstelling te staan. In haar leven is haar opa een rolmodel geweest. Hij is in de jaren zestig met zijn gezin naar Nederland gevlucht en heeft daar een nieuw bestaan opgebouwd, met zekerheden, een goed inkomen, een veilige woonomgeving en later een fijn pensioen. Zij leerde daarvan dat dergelijke gebeurtenissen grote effecten kunnen hebben op volgende generaties. Wat je vandaag hebt, is geen vanzelfsprekendheid. Daarom moet het recht op bestaanszekerheid gewaarborgd blijven. Te veel inwoners ervaren tegenwind en de effecten daarvan zijn ingrijpend en langdurig. Zij dient daarom samen met GroenLinks, BIJ1, DENK, PVV en Volt een motie in (motie 301, Ongelijk investeren is kijken naar de laagste inkomensgroepen).
(Applaus.)

De **voorzitter** feliciteert mevrouw Dada-Anthonij met haar maidenspeech.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) spreekt haar complimenten uit voor de maidenspeech. Voorts vraagt zij of de indieners van de motie willen afzien van de nu voorgestelde focus op kinderen.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) zegt dat bestaanszekerheid in de Grondwet staat en voor iedereen

zou moeten gelden. Vanuit dat oogpunt moet een zo groot mogelijke groep bediend worden. Als de focus primair op een of twee groepen komt te liggen, ontstaat de kans dat andere groepen erbuiten vallen.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) is bang dat de focus op kinderen in de toekomst verdwijnt.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) reageert dat het juist gaat om gezinnen en kinderen. Er zijn ook andere groepen die aan bod komen. Zij pleit voor een objectieve graadmeter om vast te stellen waar de grootste nood is.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) vindt de maatstaf niet zo objectief. Kinderen kunnen er niets aan doen dat zij in armoede opgroeien.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) is het daarmee eens, maar ook volwassenen kunnen daar vaak niets aan doen. Zij vindt dat zij op dit moment niet in de positie is om die keuze te maken.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) sluit zich aan bij de complimenten. Zij deelt dat het onwenselijk is om een keuze te maken. Uit onderzoek blijkt echter dat je voor een effectieve armoedebestrijding moet beginnen bij kinderen en jongeren.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) erkent dat dat in zekere zin waar is. Er zijn echter ook andere portefeuilles, zoals Jeugd en Onderwijs. Zij wil er vooral voor zorgen dat andere groepen niet door het ijs zakken.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) spreekt zijn welgemeende felicitaties uit voor het mooie betoog. Is het niet veel beter om dataprofielen en doelgroepen los te laten en alleen te kijken in welke mate iemand echt hulp en ondersteuning nodig heeft?

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) denkt dat dit in een ideale wereld een mooi idee zou zijn. Maatwerk voor ieder individu is echter vrijwel onmogelijk. Er is een kader nodig om effectief beleid te voeren.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) dient een motie in om te voorkomen dat dataprofielen of doelgroep-analyses in Utrecht gaan bepalen of iemand wel of niet wordt geholpen (motie 302, Blijf investeren in Utrechters die moeite hebben met rondkomen en meedoen).

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt het een mooie motie, maar het dilemma als je moet kiezen, komt er niet in aan de orde. Waar zou EenUtrecht voor kiezen als er gefocust moet worden?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) reageert dat in de motie staat dat je een beroep doet op de professional om de mate te bepalen waarin iemand niet kan rondkomen of niet kan meedoen.

De voorzitter schorst hierop de vergadering.

Na hervatting van de vergadering geeft de voorzitter het woord aan wethouder Voortman.

Mevrouw **Voortman** (wethouder) reageert op motie 299. Het college schrijft in de brief hoe binnen de

huidige budgetten keuzes worden gemaakt. De mensen die het kortst in de bijstand zitten, worden genoemd als een van de groepen waaraan prioriteit wordt gegeven. De realiteit is dat er geen mensen in het bestand zitten die met minimale ondersteuning aan het werk komen. Binnen de doelgroepen die zijn genoemd, jongeren, inburgeraars en gezinnen met kinderen, valt een aanzienlijk deel onder de doelgroep van Werkbeweging. In de motie wordt opgeroepen om de focus volledig op deze groep te richten. Dat betekent dat er geen aandacht is voor een groep mensen die een grotere kans hebben om met ondersteuning betaald werk te krijgen. Dan komen er meer mensen die niet onafhankelijk van een uitkering worden en meer mensen die verder van de arbeidsmarkt af staan. Zij vindt de motie te zwart-wit gesteld en moet die ontraden.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) onderschrijft dat er een groep is die echt begeleiding nodig heeft. Dat is de bedoeling van de motie.

Mevrouw **Voortman** (wethouder) zegt dat de brief die de kaders voor de nota geeft, is geschreven vanuit de huidige economische situatie. Zij wil niet terug naar de tijd waarin men zich alleen richtte op mensen die net in de bijstand zitten.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat uitgangspunten voor langere tijd worden vastgesteld. Er moet worden ingezet op wie kan en wil werken en niet op een groep waarvoor andere dienstverlening logischer is. Ook wil je niet inzetten op mensen die het zelf kunnen.

Mevrouw **Voortman** (wethouder) reageert dat gefocust wordt op jongeren, inburgeraars en gezinnen met kinderen, ook op mensen die kort bijstandsgerechtigd zijn. De motie zegt eigenlijk: laat mensen die kort bijstandsgerechtigd zijn, maar zitten, ook al hebben ze hulp nodig.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat de motie deze groep anders omschrijft. Het gaat om de groep die past binnen de werkbegeleiding.

Mevrouw **Voortman** (wethouder) vraagt zich af welke mensen aan hun lot overgelaten worden als de motie wordt aangenomen. Zij ontraadt de motie.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) vindt dat de wethouder de motie erg streng leest. Er staat niet “volledig te focussen”, maar “te focussen”.

Mevrouw **Voortman** (wethouder) leest “om de werkdienstverlening te focussen op de groep waar de arbeidsmarkt een grotere afstand toe heeft in plaats van op de groep die het kortst in de bijstand zit”. Dat is een tegenstelling die niet klopt. Ook de groep die kort in de bijstand zit, heeft hulp nodig. Het is niet zo zwart-wit.
Motie 301 kan zij overnemen, omdat zij die als een toevoeging ziet. Zij kan niet beloven dat in de toekomst iedereen in het groen zal blijven, maar zij kan er wel op inzetten dat niemand in de rode cijfers komt.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) denkt dat het een en-enverhaal is.

Mevrouw **Voortman** (wethouder) vervolgt met motie 300. Zij concludeert dat een meerderheid van de raad de motie heeft ondertekend. Zij laat het oordeel aan de raad.

Motie 302 moet zij ontraden. Het college stelt voor om de focus op kinderen en jongeren te houden. Dat betekent niet dat regelingen voor andere groepen stoppen. Bij het maken van beleid zal de minimaeffectrapportage zwaar wegen. Het college houdt de positie van andere doelgroepen zeker in het oog. Als iedereen dienstverlening krijgt, gaat dat echter ten koste van een meer persoonlijke en intensieve dienstverlening.

Mevrouw **Dada-Anthonij** (D66) trekt motie 301 in.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) trekt motie 300 in.

De **voorzitter** deelt mede dat vanavond over de resterende moties en over het voorstel wordt gestemd.

14. Afrondende besluitvorming na debat over Aanpak inclusieve stagemarkt en actieplan MBO.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) vindt dat Utrecht veel goed doet op het gebied van de emancipatie van het mbo, maar dat er extra stappen moeten worden gezet om geen studenten buiten de boot te laten vallen door stagediscriminatie. Zij steunt dan ook de moties van BIJ1, GroenLinks en PvdA over het verstevigen van de aanpak. Ook moet het aantal te realiseren stageplekken worden verhoogd. Daarom dient zij samen met de PvdA een motie in (motie 303, Hoger mikken voor het aantal mbo-stages).

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meldt dat zij haar collega Deldjou Fard vervangt bij dit agendapunt. Iedere jongere heeft het recht om te studeren en te werken aan zijn of haar toekomst. Stagediscriminatie is daarom onacceptabel. Het is goed dat er in de gepresenteerde plannen voorstellen zitten waarvoor GroenLinks al eerder aandacht heeft gevraagd. Complimenten aan de wethouder. Het werkgeversloket moet specifiek gericht worden op stagediscriminatie en niet alleen op arbeidsdiscriminatie. Daarom dient zij mede namens DENK, ChristenUnie, D66, Student & Starter, Volt en Utrecht Solidair een motie in (motie 304, Maak werkgeversloket passend bij aanpak mbo-stagediscriminatie).
Discriminatie moet ook worden aangepakt. Daarom is het belangrijk om in te zetten op stevige maatregelen, bijvoorbeeld een onderzoek met mystery guests. Zij dient mede namens DENK hiervoor een motie in (motie 305, Hardere aanpak mbo-stagediscriminatie).

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het gebruik van mystery guests een wantrouwende aanpak, zeker in samenwerking met het werkgeversloket.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat nu wordt ingezet op stimulerende maatregelen en vindt dat de gemeente via het werkgeversloket steviger moet optreden.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vindt het onacceptabel dat stagediscriminatie nog steeds plaatsvindt, waardoor de kansen van jonge studenten worden geschaad. Zij dient mede namens D66, Student & Starter, EenUtrecht en de ChristenUnie een motie in om de meldingsbereidheid bij mbo-studenten te verhogen (motie 306, Verhoog de meldingsbereidheid bij mbo-studenten tegen stagediscriminatie). Haar tweede motie beoogt een sluitende aanpak voor stageplaatsen te realiseren (motie 307, Een sluitende aanpak voor stageplaatsen in Utrecht).

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) ziet dat er iets nieuws ontwikkeld wordt dat geld kost. Waar moet dat geld vandaan komen?

Mevrouw **Assen** (PvdA) heeft navraag gedaan. De meeste elementen bestaan al. De kosten zouden ongeveer € 10.000 bedragen en kunnen worden gefinancierd uit het budget voor de mbo-aanpak.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) vraagt of bij leraren is gecheckt hoeveel dat bijdraagt aan de werkdruk.

Mevrouw **Assen** (PvdA) antwoordt dat het systeem ook wordt gebruikt om leerlinguitval te voorkomen. Ingeschat wordt dat het niet werkdrukverhogend is.
De gemeente biedt wel hbo- en wo-traineeships, maar geen mbo-traineeship. Daarom dient zij mede namens D66, Student & Starter, EenUtrecht, Volt, GroenLinks en ChristenUnie een motie in (motie 308, Hoog tijd voor een mbo-traineeship).

De heer **Sungur** (DENK) leest dat een derde van het totale aantal plekken gereserveerd wordt. Gaat dat ten koste van de traineeships voor hbo en wo?

Mevrouw **Assen** (PvdA) zegt dat dat klopt, omdat er anders dekking nodig is om de extra mbo-traineeships in te richten.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) vraagt waarom rigide voor een derde is gekozen. Het gaat toch om inzet van de juiste persoon op de juiste plek?

Mevrouw **Assen** (PvdA) vindt het niet meer dan logisch om ongeveer een evenredig deel in te richten voor mbo-studenten.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) vindt het pijnlijk dat veel studenten obstakels ondervinden bij het vinden van een stageplek, puur vanwege hun achtergrond. Stagediscriminatie is een structureel probleem, dat een diepe emotionele impact heeft op studenten. Het heeft ook langetermijngevolgen voor hun toekomst op de arbeidsmarkt. Daarom dient zij mede namens BIJ1, Utrecht Solidair en GroenLinks een motie in (motie 309, Verbetering van Stagebegeleiding en Bewustwording van Discriminatie in de Stagemarkt).

De heer **Sungur** (DENK) vraagt waarom deze fracties zo ver willen gaan met de bemoeienis met de relatie tussen een stagebegeleider en een student.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) antwoordt dat de stagebegeleiders een rol hebben in dit proces en een belangrijke schakel zijn in het herkennen en bestrijden van discriminatie.

De heer **Sungur** (DENK) vindt dat er een einde moet komen aan de situatie waarin discriminerende bedrijven wegkomen met wat zij doen. In het actieplan staat dat de SPB de samenwerking met bedrijven waar discriminatie is geconstateerd, stopzet en dat de erkenning als leerbedrijf wordt ingetrokken. Deze maatregel is echter niet voor elk bedrijf afschrikwekkend genoeg. Daarom dient hij mede namens EenUtrecht en BIJ1 een motie in (motie 310, Naming & Shaming discriminerende bedrijven).

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) vraagt waar het lerend effect zit bij bedrijven die op een Naming & Shaming-lijst staan.

De heer **Sungur** (DENK) antwoordt dat weinig bedrijven trots zijn op het feit dat zij veroordeeld zijn voor discriminatie. Dit kan een extra prikkel zijn voor een bedrijf om preventief te zorgen dat dit niet gebeurt.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) kan zich ook voorstellen dat er met deze bedrijven geen zaken meer wordt gedaan totdat er verbetering is. Dan is er ruimte voor verbetering.

De heer **Sungur** (DENK) reageert dat bij de Inkoopnota een motie daartoe is ingediend en dat er afspraken zijn gemaakt met de samenwerkingspartner. Dit is een extra prikkel die kan werken.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) wil liever inzetten op het lerend vermogen van organisaties in plaats van hen af te straffen.

De heer **Sungur** (DENK) is verbaasd over dit standpunt, omdat hij de VVD kent als een partij die straffen wel degelijk zinvol acht. Uiteraard kunnen bedrijven die op de lijst staan, na verbetering er weer af worden gehaald.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) zegt dat de kans op stage of werk in Utrecht niet voor iedereen gelijk is. Ook wordt bij stagediscriminatie vaak gezocht naar andere redenen waarom iemand ongelijk behandeld is. Dit heeft een negatieve emotionele impact op studenten en zorgt voor studievertraging of het stoppen met de opleiding. BIJ1 vindt discriminatie onacceptabel en is blij dat de wethouder heeft toegezegd in gesprek te gaan met scholen, maar ziet liever dat het onderwerp nu al geprioriteerd wordt in de algehele aanpak stagediscriminatie. BIJ1 dient daarom samen met Student & Starter, EenUtrecht, Utrecht Solidair, D66, PvdD, DENK en PvdA een motie in (motie 311, Geen studie-vertraging door discriminatie).

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat het CDA het eens is met D66 dat er meer plekken moeten worden gecreëerd en daarom de motie op dat punt ondersteunt. Aanvullend vindt het CDA het belangrijk om te handelen vanuit vertrouwen. Daarom dient het CDA mede namens EenUtrecht een motie in over Open Hiring (motie 312, Pilot van Open Hiring in onze gemeente voor een inclusieve stagemarkt).

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) denkt dat een werkgever moet kunnen kijken of iemand in het team past. Ook moet de sollicitant kunnen kijken of hij of zij past bij het bedrijf.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft de ervaring dat het fijn is als een stage laagdrempelig is en dat er flexibiliteit wordt geboden. Dat hoort bij het leerproces van beide kanten. Daarom wil zij de belemmeringen terugdringen en zo meer stageplaatsen creëren, met name bij de gemeente Utrecht.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) vraagt of men bij een Open Hiring-sollicitatie altijd aan het werk kan. Of betekent het dat er een klik moet zijn?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft daarom voor een pilot gepleit. Uiteraard is een klik belangrijk en is

samenwerking een belangrijk facet van het werk.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) meent dat een gesprek bij de sollicitatie duidelijk kan maken of iemand wel of niet bij de organisatie past.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat organisaties vaak divers zijn en openstaan voor diversiteit. Een stage is bedoeld als een periode van oriëntatie op de arbeidsmarkt.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) is positief over Open Hiring, maar meent dat de gemeente dit al doet. Waarom moet er dan een pilot voor komen?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft vorig jaar schriftelijke vragen gesteld. Daaruit kwam naar voren dat de gemeente het nog niet zo goed doet.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) zegt dat bij Open Hiring niet naar iemands achtergrond wordt gekeken, terwijl er juist voor het mbo te weinig plekken zijn.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) denkt dat mbo-studenten met voldoende begeleiding voor veel functies in aanmerking kunnen komen. Het biedt juist kansen voor doorstroming, carrière en andere werkvelden.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) denkt dat het tekort zit bij mbo-stageplaatsen. Dan helpt het niet om voor iedereen Open Hiring te hanteren.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het goed dat er sowieso meer stageplekken komen. Zij roept op om in te zetten op de samenwerking tussen gemeente en bedrijfsleven en om ervoor te zorgen dat mensen niet gediscrimineerd worden.

De **voorzitter** geeft het woord aan wethouder De Vries voor de beantwoording.

De heer **De Vries** (wethouder) reageert als eerste op motie 303. Het is lastig om die volledig na te komen. Daarom ontraadt hij de motie. Het gaat niet alleen om de aantallen, maar ook om een kwalitatief goede invulling. Hij zegt toe dat in beeld gebracht zal worden wat er mogelijk is.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) heeft bewust geen aantallen genoemd. Zij kan zich voorstellen dat bij een eerste terugkoppeling in Q1 nog niet alles bekend is. De motie biedt de wethouder ruimte.

De heer **De Vries** (wethouder) heeft in de commissie toegezegd het gesprek hierover aan te gaan en denkt dat er met die toezegging geen motie nodig is. Het invullen van de verschillende stage-opdrachten bij de sociale partners wil hij meenemen in de komende aanbestedingen.
Motie 304 van GroenLinks kan de wethouder overnemen. Het werkgeversloket wordt uitgevoerd door de SER. Voorts wijst hij op de inzet van artikel 1 in de Studentenraad 030.
Motie 305 moet hij ontraden. Het college kiest ervoor om te werken met praktijktesten en vindt het belangrijk om het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut op die manier te herhalen. Het college kiest ervoor om in 2025 te starten, omdat dan het effect beter te zien is. Er wordt gevraagd om het onderzoek elke twee jaar te herhalen, maar voor 2027 is er nog geen dekking. De gelden voor het

werkgeversloket kunnen hiervoor niet gebruikt worden.

De heer **Sungur** (DENK) vraagt wat het verschil is tussen praktijktesten en mystery studenten.

De heer **De Vries** (wethouder) zegt dat mystery studenten gewoon binnenlopen en dat praktijktesten op grotere schaal plaatsvinden, zoals eerder is gedaan.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat de reden om eerder te starten, is gelegen in de vraag of men hiermee de goede kant opgaat. Is het mogelijk om het eerder in te zetten?

De heer **De Vries** (wethouder) reageert dat dat niet mogelijk is. Als je goed wilt sturen, moet je kijken wat het effect is van de maatregelen die nu worden toegepast.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meent dat het onderzoek nodig is om te sturen.

De heer **De Vries** (wethouder) zegt dat er nu een onderzoek ligt. Aan de hand daarvan ligt er een plan voor. Na de uitvoering van het plan kan worden gekeken wat het effect is.
Motie 306 ziet de wethouder als ondersteuning van het beleid. Daarom kan hij die motie overnemen. Het idee in motie 307 vindt hij goed, maar het moet wel uitvoerbaar zijn. Hij heeft in de commissie toegezegd om in gesprek met de mbo-instellingen te onderzoeken of het uitvoerbaar is. Het bedrag van € 10.000 dat is genoemd, is volgens die instellingen veel te laag. Dat maakt dat de motie niet uitvoerbaar is en daarom ontraadt hij de motie.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vraagt of de wethouder het wenselijk vindt om goed in beeld te brengen welke stages er zijn.

De heer **De Vries** (wethouder) heeft dat in de commissie benoemd. Hij heeft echter signalen gekregen dat het niet uitvoerbaar is.

Mevrouw **Assen** (PvdA) zou graag inzicht willen krijgen in de kosten, zodat de raad de keuze kan maken.

De heer **De Vries** (wethouder) vindt dat een goed voorstel.

Mevrouw **Assen** (PvdA) dient mogelijk een alternatieve motie in.

De heer **De Vries** (wethouder) vervolgt met motie 310. In de commissie heeft hij gezegd dat er door Artikel 1 onderzoek naar kan worden gedaan en dat de uitkomst daarvan gepubliceerd kan worden. Publicatie op de website van de gemeente kan alleen na een oordeel van de rechter. Zo ver is het nog niet. Hij ontraadt de motie.

De heer **Sungur** (DENK) meent dat een rechtszaak niet nodig is. Er kan ook een lijst worden gemaakt met klachten die gegrond zijn verklaard door SPB. Ook kan een uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens worden opgenomen.

De heer **De Vries** (wethouder) zegt dat het College voor de Rechten van de Mens uitspraken op de

eigen website publiceert. Daar zou naar kunnen worden verwezen. In de Anti-discriminatieagenda staat niet dat dit wordt gepubliceerd op de eigen website.

De heer **Sungur** (DENK) vraagt wat de wethouder bedoelt met “verwijzen”.

De heer **De Vries** (wethouder) reageert dat deze zaken op dit moment nog niet bekend zijn. Eventueel kan in de toekomst die lijn worden aangehouden.

De heer **Sungur** (DENK) vraagt wat de wethouder concreet gaat doen. Komt er een verwijzing met een link?

De heer **De Vries** (wethouder) meent dat een verwijzing meestal met een link gaat. Hij heeft er echter nog geen ervaring mee.
Motie 311 vraagt om te verbreden naar hbo en wo. Mbo-studenten lopen vaker stage en zijn over het algemeen jonger en kwetsbaarder. De gemeente heeft bij het mbo ook een wettelijke taak om uitval te voorkomen. De gemeente is in gesprek met hbo en wo over hun rol hierin. De gemeente heeft hierin een agenderende rol. Hij ontraadt de motie vanwege het beroep dat de motie doet op de capaciteit in de organisatie.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) onderstreept dat het probleem ook bestaat bij hbo en wo. In het coalitieakkoord staat op pagina 27 dat eind 2022 een gezamenlijke aanpak wordt geformuleerd om stagediscriminatie in het mbo, hbo en wo tegen te gaan. Waarom wordt het wezenlijke onderdeel van studievertraging daar niet in meegenomen?

De heer **De Vries** (wethouder) zegt dat er voor hbo en wo een aanpak is, de inclusieve arbeidsmarkt. Ook bij het mbo heeft de gemeente een agenderende rol. Het is aan mbo-instellingen om daar beleid op te maken, evenals bij hbo en wo.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) vraagt of de agenderende functie iets anders is dan wat in de motie wordt gevraagd.

De heer **De Vries** (wethouder) leest de motie anders. Als de oproep is dat de gemeente de agenderende rol heeft, is hij daar voorstander van.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) zal de motie aanpassen en hoopt dat de wethouder de motie dan kan overnemen.

De heer **De Vries** (wethouder) meent dat BIJ1 ook kan meegaan in de toezegging dat de gemeente de agenderende rol zal oppakken. Een terugkoppeling kan worden meegenomen in de Onderwijsbrief. Motie 309 roept het college op om een aantal zaken te doen die al gebeuren. Hij kan de motie overnemen, omdat die ondersteuning van beleid is.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) reageert dat de oproep is om ervoor te zorgen dat een stagebegeleider actief probeert om signalen op te pikken of iemand zich sociaal veilig voelt binnen de organisatie.

De heer **De Vries** (wethouder) zegt dat de momenten juist mede vanwege dit onderdeel worden georganiseerd.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) vraagt of de wethouder het met haar eens is dat hier, gezien de signalen van de belangenorganisatie, nog een slag in te maken is.

De heer **De Vries** (wethouder) reageert dat het onderdeel dit jaar in gang is gezet. Een belangenorganisatie heeft hier misschien nog geen ervaring mee.

Mevrouw **Streefland** (wethouder) vervolgt de beantwoording met motie 308. Er is veel contact geweest met de organisatie over de mogelijkheden. De inzet is vooral om elk jaar 150 studenten een goede stageplek te geven. Tijdens en na corona moest de infrastructuur weer gebouwd worden. De mbo-functies binnen de gemeente Utrecht worden heel snel vervuld, maar het is goed om te onderzoeken hoe traineeships voor het mbo kunnen worden vormgegeven. Zij gaat hiermee aan de slag, maar wil graag wat ruimte in de percentages. Het gaat erom dat mensen een plek krijgen die zij verdienen. Met die kanttekening kan de wethouder de motie overnemen.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) meent dat een traineeship een kans is om jezelf te ontwikkelen.

Mevrouw **Streefland** (wethouder) is het daarmee eens. Een stageplek en een traineeship zijn beide belangrijke aspecten van leren en ontwikkelen. Een verdeling tussen de drie groepen is goed, maar een derde vindt zij te stringent.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vindt dat het wel om een enigszins gelijkwaardige verdeling moet gaan en om een substantieel aandeel. Zij is bereid om de motie in die zin aan te passen.

Mevrouw **Streefland** (wethouder) verwijst naar Amsterdam, waar 16 traineeplekken voor mbo zijn. Voor haar staat de kwaliteit boven het aantal.
Motie 312 gaat niet alleen over stageplekken, maar ook over de wijze van werven. De gemeente is al bezig om mogelijkheden voor Open Hiring te onderzoeken. De uitkomsten komen in Q4 naar de raad. De motie is dus staand beleid.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) weerspreekt dat het staand beleid is. Op de schriftelijke vragen moeten nog antwoorden komen vanuit de gemeente. De motie stelt voor om Open Hiring ook in de stagemarkt te verkennen. De motie zal in stemming worden gebracht.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) trekt motie 305 in en zal een nieuwe versie indienen.

De voorzitter schorst hierop de vergadering.

Na hervatting van de vergadering stelt de voorzitter de tweede termijn aan de orde. Zij doet een beroep op de raad om commissiedebatten niet over te doen en om de inbreng kort en bondig te houden.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt dat een hardere aanpak van de mbo-stagediscriminatie noodzakelijk is en dient daarom een aangepaste motie in ter vervanging van motie 305 (motie 313,

Hardere aanpak mbo-stagediscriminatie).

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) trekt motie 312 in en dient een aangepaste motie in (motie 314, Pilot van Open Hiring in onze gemeente voor een inclusieve stagemarkt).

Mevrouw **Assen** (PvdA) trekt motie 306 in omdat die is overgenomen. Ook de moties 307 en 308 trekt zij in. Daarvoor in de plaats dient zij aangepaste moties in (motie 315, Een sluitende aanpak voor stageplaatsen in Utrecht, en motie 316, Hoog tijd voor een MBO-traineeship).

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) zegt dat zij ondanks de toezegging van de wethouder motie 311 handhaaft.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) trekt na de toezegging van de wethouder motie 309 in.

De heer **De Vries** (wethouder) reageert op motie 313. Gebleken is dat het werken met mystery guests minder effectief is dan de huidige werkwijze. Daarom ontraadt hij de motie. Bovendien heeft het Verwey-Jonker Instituut aangegeven dat de voorgestelde termijn het meest handig is. Ook is de opdracht al verstrekt aan het werkgeversloket.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) wil graag dat er een wat hardere aanpak komt. Is het mogelijk om in het eerste kwartaal aan te geven of er hardere maatregelen kunnen worden genomen?

De heer **De Vries** (wethouder) zal daarop terugkomen in de brief in Q1. Het signaal uit de raad is duidelijk.
Motie 315 moet hij eveneens ontraden. Hij heeft toegezegd in gesprek te gaan met de mbo-instellingen om te kijken of het überhaupt uitvoerbaar is. Ook heeft hij gewezen op het aanzienlijke bedrag dat hiermee gemoeid is. Het gaat niet alleen over Utrechtse studenten, maar ook over studenten in de gehele regio.

Mevrouw **Streefland** (wethouder) dankt het CDA voor de aanpassing van de motie. Zij zegt toe motie 314 op deze manier te kunnen uitvoeren. Evaluatie in Q1 is echter te vroeg, want er zijn nu al stagiaires. Zij vraagt of de evaluatie een jaar later mag. Dan kan zij de motie overnemen.

De **voorzitter** zegt dat dat niet in de motie staat.

Mevrouw **Streefland** (wethouder) moet de motie in dat geval ontraden.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) kan de motie intrekken als de wethouder toezegt dat de evaluatie een jaar later zal plaatsvinden.

De **voorzitter** wijst op de toezegging van de wethouder, met de kanttekening dat de evaluatie een jaar later komt.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) trekt motie 314 in.

Mevrouw **Streefland** (wethouder) vervolgt met motie 316. Zij kan de motie overnemen en zal naar een gelijkwaardige verdeling streven.

Mevrouw **Assen** (PvdA) trekt daarop motie 316 in.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) trekt de moties 304 en 313 in.

De **voorzitter** deelt mede dat later vanavond over de moties en het voorstel wordt gestemd.

15. Afrondende besluitvorming na debat over Actieagenda Utrechtse Economie.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt het voorliggende actieplan een belangrijke verbetering van het economische beleid. Het plan is een stap in de uitvoering van een aantal aanbevelingen van de rekenkamer. Op een aantal punten is nog verbetering nodig. De rekenkamer riep op tot een scherp profiel voor de Utrechtse economie. Daarom dient hij samen met Utrecht Solidair op dit punt een motie in (motie, 317 Werk verder aan een scherp profiel voor Utrechtse economie).

De heer **Peters** (D66) vraagt of uit de motie kan worden opgemaakt dat het CDA de focus op duurzaamheid en circulariteit niet belangrijk genoeg vindt.

De heer **Van Steeg** (CDA) weerspreekt dat. Duurzaamheid en circulariteit zijn belangrijke onderdelen en zijn al goed in het actieplan benoemd.
De stad zet in op een gezond stedelijk leven, ook in het economische beleid. Met de oplopende geopolitieke spanningen is het riskant om de productie van cruciale medicijnen aan landen als India en China te laten. Utrecht kan hierin een belangrijke rol spelen. Daarom dient hij mede namens Utrecht Solidair een motie in over dit onderwerp (motie 318, Onderzoek ontwikkeling medicijn-knooppunt).

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) meent dat de motie vooruitloopt op de werkelijkheid. Er is immers nog geen actieve vraag van ondernemers hiernaar.

De heer **Van Steeg** (CDA) denkt dat de urgentie groot is. Er ligt een basis voor de technische ontwikkeling van medicijnen, maar er is nog weinig ruimte voor productie. Utrecht heeft de mogelijkheden om daarin extra stappen te zetten.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) begrijpt dat het CDA signalen heeft gekregen dat ondernemers behoefte hebben aan zo'n knooppunt.

De heer **Van Steeg** (CDA) reageert dat er op het Science Park veel technologische kennis is over de ontwikkeling van medicijnen. Ook is er behoefte om te onderzoeken of het ontwikkelen van medicijnen in of rond Utrecht gerealiseerd kan worden.

Mevrouw **Bode** (Volt) constateert dat belangrijke aanbevelingen van de rekenkamer in het voorstel zijn meegenomen. De rekenkamer concludeerde dat het goed gaat met de Utrechtse economie, maar dat het niet helder is of dit dankzij of ondanks het gemeentelijk beleid is. Volt vindt dat twee aanbevelingen onvoldoende zijn uitgewerkt: de aansluiting met Europa en de meetbaarheid en controleerbaarheid van doelen. Utrecht wordt het hart van de meest competitieve regio van Europa genoemd, maar in het stuk staat een regionale agenda omschreven. Het voorstel mist inhoudelijke verdieping

en verbinding. Zij verwijst naar de Europese Green Deal. Zij dient daarom samen met D66 en Student & Starter een motie in (motie 319, Europese Economie in Utrecht).
De doelen sluiten niet aan op het beleid en zijn daardoor niet controleerbaar. Daarom dient zij samen met CDA, PVV, VVD en Student & Starter een motie in (motie 320, Maak economische doelen meetbaar).

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) ziet een aantal goede dingen in de actieagenda. Utrecht wil een economie die een bijdrage levert om de aarde beter achter te laten. Met de Utrechtse Nieuwe Economie Index worden bedrijven gestimuleerd om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke doelen. Hij dient op dit punt een motie in (motie 321, Van index naar criteria).

De heer **Peters** (D66) heeft in de commissie gehoord dat dit op dit moment lastig uitvoerbaar is. Vindt de ChristenUnie het een probleem als de implementatie wat langer duurt?

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vindt het belangrijk om dit doel te stellen. Met deze motie wordt die stip op de horizon gezet. Hij hoort graag van het college welke termijn het daarbij in gedachten heeft.
De gemeente moet zelf ook het goede voorbeeld geven. Bij het inkopen van diensten en grond-stoffen kan de gemeente wel degelijk het verschil maken. Het is belangrijk verantwoordelijkheid te nemen voor de gehele keten. Daarom dient hij samen met GroenLinks, PvdD, BIJ1 en PvdA een motie in over dit onderwerp (motie 322, Pak de verantwoordelijkheid voor de keten).
De ChristenUnie blijft zich hard maken voor een economie die niet alleen welvaart genereert, maar die welzijn, duurzaamheid en gelijkheid bevordert, en zal op die manier de uitvoering van de agenda blijven volgen.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) zegt dat ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, levendigheid en voor de welvaart van de stad. De VVD is dan ook blij met de actieagenda. Op twee punten wil de VVD bijsturen. De eerste motie gaat over de review council, die volgens de VVD niet nodig is (motie 323, Verstevig contact gemeente en ondernemers). De motie wordt mede ingediend door de PVV en Utrecht Solidair.

De heer **Peters** (D66) begrijpt dat de VVD vindt dat de gemeente geen contact heeft met de ondernemers. Hij meent dat de review council bedoeld is om objectief en onafhankelijk een oordeel te vormen over het economiebeleid.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) reageert dat de gemeente het contact met ondernemers moet blijven houden en dat niet bij een ander gremium moet onderbrengen. De gemeente kan feedback ophalen door enquêtes uit te zetten of zelf extra gesprekken te voeren.
Utrecht heeft een goede centrale ligging en de VVD vindt dat Utrecht moet inzetten op het faciliteren van bedrijven in de duurzame logistiek door meer hubs te realiseren. Zij dient daarvoor samen met CDA, D66, PVV, Utrecht Solidair en Student & Starter een motie in (motie 324, Logistieke bedrijven passen bij centraal Utrecht).

De **voorzitter** heeft een punt van orde. Gezien de agenda is een zeer late eindtijd te verwachten. Over een aantal voorstellen moet vandaag een besluit worden genomen, maar een aantal kan worden doorgeschoven, zoals de agendapunten 16, 17, 19 en 20. Het voorstel is om de volgorde zodanig te

wijzigen dat die vier punten als laatste worden behandeld.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meent dat dit de vraag oproept waarom de vergadering niet 's ochtends is gestart. Bij agendapunt 16 is er een maidenspeech en daarom wil zij dat punt graag vanavond behandelen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) meent dat het agendapunt inzake de Nobelstraat urgentie heeft (agendapunt 20).

De heer **Van der Zweth** (PvdA) zegt dat agendapunt 19 voor de zomer zou worden behandeld is en al is uitgesteld.

De **voorzitter** reageert dat het niet fataal is als dat punt vanavond niet wordt behandeld.

De heer **Koning** (D66) sluit aan bij de oproep om 's ochtends te beginnen met de vergadering. Hij gaat akkoord met het ordevoorstel.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) sluit zich aan bij de woorden van de heer Koning.

De **voorzitter** zegt dat door de lengte van de bijdrages de werkelijkheid in de vergadering altijd anders uitpakt dan de inschatting van de vergadertijd. Over het aanvangstijdstip van de vergadering wordt in het dagelijks bestuur gesproken. Zij streeft ernaar om in ieder geval agendapunt 16 vanavond nog te behandelen.
Hierna geeft zij het woord aan wethouder Schilderman voor de beantwoording.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) reageert als eerste op motie 317 van het CDA. Er wordt al gewerkt aan een scherp profiel, the Heart of Health. De sectoren die daarin gekozen zijn, zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde REA. In de motie worden horeca en maakindustrie toegevoegd, terwijl op basis van de REA is gekeken naar sectoren waar de regio sterk in is. Zij ontraadt de motie.

De heer **Van Steeg** (CDA) wijst op het advies van de Rekenkamer, om juist te kijken naar het Utrechtse profiel en niet alleen naar het regionale.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) reageert dat de economie niet ophoudt bij de stadsgrens. De REA is door de raad vastgesteld en daarbij is gekeken waar de stad sterk in is, zoals gezondheid, slimme techniek en bouwdigitalisering.

De heer **Van Steeg** (CDA) concludeert dat de wethouder het advies van de Rekenkamer, dat is overgenomen, niet uitvoert.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) is het daar niet mee eens. De verdere uitvoering heeft ook te maken met de profilering van the Heart of Health. Het college blijft zich baseren op de door de raad aangenomen kaders, zoals het advies van de rekenkamer en de REA.

De heer **Van Steeg** (CDA) zegt dat de REA van een oudere datum is dan het advies van de Reken-kamer.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat het advies wordt uitgevoerd met de acties in de actie-agenda en de profilering rondom Heart of Health.
Zij vervolgt met motie 318. Dit voorstel sluit aan bij de ambitie van de partners op het Science Park en in de omgeving. Een onderzoek is volgens haar niet zinvol. Zij denkt meer aan expliciet acquireren en informeren wat ervoor nodig is. Zij zegt toe in kaart te brengen wat nodig is.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt dat ook gekeken moet worden naar de daadwerkelijke productie van medicijnen. Daarvoor moeten nog veel stappen worden gezet.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) is het daarmee eens. Zij zegt toe hieraan aandacht te blijven schenken.

De heer **Van Steeg** (CDA) vraagt om de knelpunten voor een volgende stap mee te nemen in een brief aan de raad.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat toe.
Motie 319 van Volt kan zij overnemen.
Zij vervolgt met motie 320. Zij heeft al toegezegd op welke wijze de doelen meetbaar worden gemaakt. In de programmabegroting wordt gerapporteerd volgens nieuwe indicatoren. Op andere plekken wordt specifiek over beleid gerapporteerd. Geconstateerd is dat op bepaalde plekken beleid mist, zoals arbeidsmarkt en werklocaties. Zij ontraadt de motie, met de kanttekening dat het college al tegemoetkomt aan de uitdaging.
Zij hoopt dat de ChristenUnie een nieuwe versie wil maken van motie 321, waarin een onderzoek wordt voorgesteld. In de commissie heeft zij gezegd dat de huidige informatie onvoldoende is om per bedrijf een score te bepalen. In de motie wordt een individuele beoordeling en afrekening voorgesteld. Zij laat het oordeel over aan de raad.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) is bereid om de motie aan te passen.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) vervolgt met motie 322. De gemeentelijke inkoop komt aan de orde in het gemeentelijk uitvoeringsprogramma MVOI. Daarmee kan zij de motie overnemen.
Met betrekking tot motie 323 bespeurt zij bij de VVD de angst dat de review council wordt gezien als een vervanging van het contact van de gemeente met de ondernemers. De review council is echter aanvullend bedoeld. De review council komt tegemoet aan de aanbeveling van de Rekenkamer. De motie wordt ontraden.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) heeft begrepen dat de review council bestaat uit drie personen en twee keer per jaar samenkomt. De review council gaat adviseren over bijstelling van het Utrechtse beleid.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) beaamt dat er drie experts zijn aangetrokken om een extern perspectief te geven.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) constateert dat er niemand van het mkb in zit.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat is gezocht naar mensen die vanuit hun vakgebied een

bijdrage kunnen leveren. Vervolgens worden ook met mkb'ers gesprekken gevoerd.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat er iemand uit het mkb wordt toegevoegd aan de review council.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) herhaalt dat gezocht is naar externe experts. Zij spreken met partijen, waaronder het mkb.
Zij vervolgt met motie 324. Dit onderwerp past bij het Actieprogramma Goederenvervoer. In juni 2023 is een brief naar de raad gestuurd over onder andere dit onderwerp. Zij ontraadt de motie.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) trekt motie 321 in en dient in plaats daarvan een nieuwe motie in (motie 325, Van index naar criteria). Wel vraagt hij om snelheid. Wellicht kan de wethouder ook kijken naar andere middelen, als de index niet het juiste blijkt te zijn.

Mevrouw **Bode** (Volt) trekt motie 319 in.

De heer **Van Steeg** (CDA) trekt na de toezegging van de wethouder motie 318 in.

De heer **De Pagter** (VVD) vraagt of er, gezien de beperkte hoeveelheid vragen in het vragenuur, iets langer doorvergaderd kan worden.

De **voorzitter** zegt dat de vergadering normaal gesproken om 16.45 uur eindigt. Er is dus al aan het verzoek van de heer De Pagter voldaan.

Mevrouw **Al-Saqaff** (VVD) trekt motie 323 in en dient een vervangende motie in om te bewerkstelligen dat er een mkb-vertegenwoordiger in de review council komt (motie 326, MKB telt mee).

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) laat na de aanpassing van het dictum het oordeel over motie 325 aan de raad. Uit het dictum volgt wel dat de ene ondernemer meer wordt geholpen dan de andere.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) dankt de wethouder voor haar oordeel en voor de uitleg.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) vervolgt met motie 326. Zij herhaalt dat de review council bestaat uit experts, die vanuit hun expertise met het mkb praten. Zij ontraadt de motie.

De **voorzitter** deelt mede dat vanavond over de moties en over het voorstel zal worden gestemd.

De voorzitter schorst hierna de vergadering tot 19.30 uur.

De **voorzitter** heropent de vergadering en heet de aanwezigen welkom, ook de mensen die thuis meekijken en meeluisteren. In het bijzonder heet zij de gasten van de raad welkom.

<u>Afscheid van het raadslid Has Bakker</u>.

De **voorzitter** spreekt de volgende woorden.
Beste Has! Vandaag precies een maand geleden ben jij geïnstalleerd als gedeputeerde van de

provincie Utrecht. Het is een geweldige stap, zeker als je kijkt wat voor uitdagingen er ook in de provincie in het verschiet liggen: thema's als stikstof, klimaat en energie. Het is ook een logische stap, want je hebt eerder bij natuur- en milieufederaties gewerkt en zeven jaar in onze raad doorgebracht. Ik durf wel te zeggen: geen betere leerschool dan de gemeenteraad van Utrecht.
Ik kan gerust zeggen dat jij in de afgelopen zeven jaar echt indruk hebt gemaakt. Je combineert een warme en gezellige persoonlijkheid met ongelofelijk veel gedrevenheid, maar ook met een enorme dossierkennis. Daarmee heb je het nodige tot stand weten te brengen.
Je liep warm voor het thema sport. Ik denk aan de Utrecht Sportzomer 2021, om na de coronaperiode kinderen weer te stimuleren om te gaan sporten. Je hebt je ingezet voor meer sportvelden en accommodaties in Utrecht. In de laatste maand van jouw raadswerk heb je het actieplan "Meer Utrechtse kinderen in beweging" gepresenteerd. Ik hoop echt dat dit in heel Utrecht flink opgepakt gaat worden.
Uit jouw fractie heb ik gehoord dat je, als je naar een fractieweekend ging, vaak ook een bal meenam, tot verbazing van sommige van jouw collega's, die zich afvroegen wat je daarmee zou moeten doen.
Het laatste jaar heb je je ook ingezet voor meer betaalbare woningen. Eigenlijk kan je aan al die dossiers zien dat jij ontzettend moeilijk in een hokje te stoppen bent, want je bent een echte allrounder. Je voerde het woord over tal van ontwerpen. Je hebt bijvoorbeeld ook de eerlijkere afvalstoffenheffing mede weten door te voeren, waardoor de lasten voor kleine huishoudens omlaag zijn gegaan.
Eén onderwerp mag ik ook zeker niet vergeten: jouw inzet om tot een vernieuwende manier van participatie te komen. Dat past ook heel goed bij wie jij bent en hoe jouw karakter is, want jij staat altijd open voor een goed gesprek. Je hebt altijd oog voor de belangen van anderen. Je hebt je daarom ook met hart en ziel sterk gemaakt voor nieuwe manieren van inspraak, zoals de burgeragendering en uiteraard – het is aanstaande – het allereerste burgerberaad.
Je hebt in jouw raadsperiode ook twee kinderen gekregen. Het is superknap hoe jij gezin, werk en gemeenteraad wist te combineren. Ik hoop dat je ook in je nieuwe functie als bestuurder die balans heel goed zult weten te behouden. Dat gun ik je zeer.
Beste Has! Ik weet zeker dat wij elkaar tegen gaan komen – dat is ook al gebeurd – in bestuurlijk Utrecht. Ik zie daar bijzonder naar uit. Ik ben er heel trots op dat wij met jou een echte vertegenwoordiger in het Utrechtse college van Gedeputeerde Staten hebben.
Ik wil je namens ons allemaal heel veel dank zeggen voor jouw grote en ook zeer waardevolle bijdrage aan de stad. Daar hoort natuurlijk een bijzondere blijk van waardering bij. Om die reden wil ik je nu heel graag de raadspenning overhandigen. Dank je wel voor alles!

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer Bakker de raadspenning en een cartoon.)

De heer **Bakker** spreekt daarop de volgende woorden.
Dankjewel, Sharon, voor je supermooie woorden. En wat een mooie verrassing!
Voorzitter, griffier, raadsleden, maar vooral ook: lieve oud-collega's. Het voelde vertrouwd toen ik van de week de agenda bekeek, want mijn eerste debat in deze zaal, zesenhalf jaar geleden, ging letterlijk over het initiatiefvoorstel dat de SP samen met D66 indiende over het raadgevend referendum. De cirkel is dus heel mooi rond nu bij dit afscheid de verbale degens weer gekruist gaan worden over precies dit onderwerp.
Er werd mij net in de wandelgangen gevraagd om nog iets te zeggen over hoe slim het is dat je

misschien de raadsvergadering in de ochtend moet beginnen. I rest my case, zou ik willen zeggen. Naast het standpunt over het referendum – toen vonden wij dat een noodzakelijke noodrem in de gereedschapskist, maar het is goed om even te checken of dat nog steeds het fractiestandpunt is – maakte ik toen vooral het punt dat de democratie geen kijksport is; democratie is meer dan eens in de vier jaar stemmen. Wat een geluk is het dan om juist in deze stad raadslid te mogen worden. Veel ideeën, initiatieven en plannen worden door bewoners, organisaties en ondernemers hier gesmeed. Hoe fijn en leuk een aangenomen motie ook is, ik kijk misschien wel met de meeste voldoening terug op de contacten met de stad en op de momenten waarop ik, vaak samen met anderen hier in de raad, iets kon betekenen: voor de basketballers van de Cangeroes, de initiatiefnemers van OverFit in Overvecht, de bedenkers van de Rotsoordbrug, de trekkers van het burgerberaad, de tennissers van Kromme Rijn en de pleitbezorgers van de drive-through coffeeshop. Het is heus niet allemaal meteen helemaal gelukt, maar het contact maakt het bijzonder. Waar ik ook fiets of loop in de stad, altijd ontmoet ik de contacten die ik door het raadswerk heb mogen leren kennen.
Voorzitter. Ik heb het als een voorecht beschouwd om hier volksvertegenwoordiger te mogen zijn. Besluiten nemen over de koers van Utrecht, samenwerken aan moties en amendementen, de raadsbuffetten en de borrels op het fractieplein, maar ook het modereren van pittige raadsinformatiebijeenkomsten, beneden in de hal, het voorzitten van de commissievergaderingen, het een beetje strak houden van die vergaderingen, het boeken van politieke successen, of een aangenomen initiatiefvoorstel. Het maakte het raadswerk eervol en leerzaam, maar vooral ook heel erg leuk.
Uiteindelijk is politiek ook mensenwerk. En je moet het samen doen. Daarom wil ik vanavond in het woord dat ik tot jullie mag richten vooral mijn dank uitspreken. Dank aan jullie, raads- en commissieleden. Maar ook dank aan mijn inmiddels oud-fractiegenoten van D66. Wat een bijzonder fijn team was dat en is dat. Wat fijn dat jullie alweer versterkt zijn met de komst van Achraf. In het bijzonder noem ik jou, Maarten. Samen versleten we maar liefst drie fracties. Ik ben trots op je en dankbaar voor onze samenwerking en vriendschap.
Dank ook aan Djoeke, mijn lieve echtgenoot, die er vanavond bij is, wat ik erg leuk vind, die mij altijd aanmoedigt en steunt, zelfs als ik gekke plannen heb om drie kilometer verderop nog eens wat te gaan doen.
Zeker wil ik ook mijn heel grote dank uitspreken aan al die mensen die zorgen dat de democratie hier zo goed functioneert. De medewerkers van de beste griffie van Nederland, de ondersteuning, de catering, de bodes, de beveiliging en de helden van de fietskelder, voor jullie allemaal een heel diepe buiging. Wat mij betreft een groot applaus voor hen.
(Applaus.)
Voorzitter. Vorig jaar woonde ik op de dag van Sint Maarten het slotconcert van Utrecht 900 bij in TivoliVredenburg. Vier Utrechtse topensembles voerden daar onder andere het door Erik van der Horst gecomponeerde “De stad is nu van ons” uit. Dat lied is al die maanden in mijn hoofd blijven zitten. Een klein fragment:
“De stad is nu van ons. De straten en de stenen. Het is niet voor altijd, maar nu mogen we het lenen. De stad is nu van ons. En straks zal ik het gaan bepalen. Dus geef het nu voorzichtig door, voor de kinderen van later.”
Dat is in de kern waar politiek voor mij om draait: denken aan de volgende generaties en werken aan de toekomst. Om te zorgen dat jullie, maar ook jullie opvolgers, dat niet vergeten, bied ik de raad graag een door onze eigen Iris ontworpen en daardoor volledig uniek cadeau aan. Het cadeau heeft enig formaat. Ik hoop dat dit cadeau een mooi plekje krijgt, zodat jullie, als jullie erlangs lopen, af en toe denken aan de volgende generaties, waar we het voor doen.

(De heer Bakker overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de voorzitter de ingelijste tekst van het lied "De stad is nu van ons".)

De heer **Bakker**: Voorzitter! Ik heb van Sandy vijf minuten gekregen, dus ik ga afronden. Ik blijf de raad en jullie graag volgen. Ik blijf graag in contact. Ik hoop dat ik jullie binnenkort ergens zie in de stad of in de mooie provincie die rond de stad Utrecht ligt.
Er werd mij vooraf gevraagd of ik nog stichtelijke woorden zou gaan spreken. Volgens mij heb ik mij heel erg ingehouden, maar één ding wil ik jullie wel meegeven: blijf actief samen met elkaar werken aan de fijne cultuur die de Utrechtse raad zo uniek maakt, en zorg daarbij ook een beetje goed voor elkaar. Het was mij een groot genoegen. Dank jullie wel!
(Applaus.)

De **voorzitter** dankt de heer Bakker voor zijn prachtige woorden en zijn goede boodschap voor de raad.

Beëdiging van Jeroen Bart als tijdelijk raadslid.

De **voorzitter** deelt mee dat Jeroen Bart in de komende tijd Ingeborg Hornsveld van de fractie van GroenLinks zal vervangen.

Proces-verbaal van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven van nieuw benoemde raadsleden.

Mevrouw **Bode** (voorzitter commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven) leest het proces-verbaal voor. Zij heeft met de raadsleden Jantine Zwinkels en Rik van der Graaf de geloofsbrieven onderzocht van Jeroen Bart. Jeroen Bart is op 4 september 2023 benoemd verklaard als lid van de gemeenteraad. De commissie is tot de conclusie gekomen dat hij voldoet aan de wettelijke vereisten voor het raadslidmaatschap. Ook heeft hij geen functies die onverenigbaar zijn met het raadslidmaatschap. De commissie adviseert de raad daarom om Jeroen Bart toe te laten als lid van de raad van de gemeente Utrecht.

Bij acclamatie wordt overeenkomstig het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven besloten.

Jeroen Bart legt daarop in handen van de voorzitter de in de Gemeentewet voorgeschreven belofte af.

De **voorzitter** feliciteert Jeroen Bart van harte en wenst hem veel succes met het raadswerk.
(Applaus.)

7. Raadsvoorstel benoeming commissieleden.

   Proces-verbaal van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven van nieuw benoemde commissieleden.

   De heer **Van der Zweth** (voorzitter commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven) leest het proces-

verbaal voor. Hij heeft samen met de leden Marijn de Pagter en Cees Bos de geloofsbrieven onderzocht van Emma Dolmans en Margot de Bekker. De commissie is tot de conclusie gekomen dat zij voldoen aan de door de raad in de verordening op de raadscommissies gestelde vereisten voor het commissielidmaatschap. Ook hebben zij geen functies die onverenigbaar zijn met het commissielidmaatschap. De commissie adviseert de raad daarom om Emma Dolmans en Margot de Bekker te benoemen als lid van de raadscommissies.

Bij acclamatie wordt overeenkomstig het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven besloten.

Emma Dolmans en Margot de Bekker leggen daarop in handen van de voorzitter de in de Gemeentewet voorgeschreven belofte af.

De **voorzitter** feliciteert de benoemden van harte en wenst hen veel succes met het commissiewerk. *(Applaus.)*

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

(Bij heropening van de vergadering heeft mevrouw Dijksma het voorzitterschap van de vergadering overgedragen aan de heer Zwanenberg.)

De voorzitter heropent de vergadering en stelt aan de orde:

18. Afrondende besluitvorming na het debat over de evaluatie van de verkiezingen.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) stelt dat een goed en eerlijk verloop van de verkiezingen het fundament is van de democratie, en hiervoor draagt de gemeente de verantwoordelijkheid. Complimenten aan alle ambtenaren die reeds zijn begonnen met het treffen van de voorbereidingen voor de verkiezingen op 22 november 2023. Ondanks het korte tijdsbestek lijken de voorbereidingen goed te gaan. Men is ook sterk afhankelijk van vrijwilligers op de stembureaus. De ChristenUnie pleit ervoor om vrijwilligers via het aanmeldformulier te attenderen op de mogelijkheid om een dagdeel te werken, en dient daarom motie 327 (Geef vrijwilligers de keuze op verkiezingsdag) in. De ChristenUnie verzoekt het college om met ingang van de eerstvolgende verkiezing na de Tweede Kamerverkiezingen van november 2023 in de communicatie voor werving van vrijwilligers en op het aanmeldformulier van vrijwilligers hen expliciet de optie te geven om een dagdeel te werken. Tevens verzoekt de ChristenUnie het college om het effect hiervan mee te nemen in de evaluatie van de verkiezingen waarop dit van toepassing is.
Niet elke stemgerechtigde is zelfstandig in staat om zijn of haar stem uit te brengen. Mensen met een verstandelijke beperking, dementie of kiezers die laaggeletterd zijn, komen er door het ingewikkelde stembiljet niet uit. De ChristenUnie verzoekt het college daarom om zich aan te melden bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor deelname aan het experiment voor bijstand in het stemhokje op het moment dat de inschrijving daarvoor openstaat en dient daartoe motie 328 (Bijstand in het stemhokje) in.

De heer **Bosch** (PVV) begrijpt dat het stemhokje vervelende en schrijnende situaties kan opleveren, maar wil van de ChristenUnie weten hoe bepaald kan worden of iemand weet wat hij wil stemmen en

hoe ervoor wordt gezorgd dat hier geen misbruik van gemaakt wordt.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) wijst op de Tijdelijke experimentenwet bijstand in het stemhokje, waarin dit aan de orde komt. Deze bepaling is opgenomen in het wetsvoorstel. De ChristenUnie is van mening dat mensen moeten kunnen stemmen als zij ook weten waar ze op willen stemmen, zij het met de benodigde hulp.

De heer **Sungur** (DENK) constateert dat in de ontvangen raadsbrief staat vermeld dat de stempassen voor de Tweede Kamerverkiezingen worden verstuurd tussen 23 en 27 oktober 2023. In de afgelopen jaren is vaak gebleken dat mensen hun stempassen kwijtraken vanwege de lange tijd tussen het ontvangen van de stempassen en de verkiezingen zelf. Voor veel mensen is de drempel te hoog om een tweede stempas aan te vragen. Hij dient motie 329 (Stempassen zo laat mogelijk opsturen) in om de stempassen bij de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023 op zijn vroegst drie weken voor de verkiezingen te versturen.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt de burgemeester om in te gaan op de aangenomen motie van de PVV over verkiezingsborden.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) wijst op de raadsbrief van 6 september 2023. Conform de motie van de PVV, de motie Verkiezingsborden als standaard, worden er 70 borden verspreid over de hele stad.
Hoewel de mogelijkheid er zeker al is, is het een misverstand dat werken met deeltijders de organisatie per definitie makkelijker maakt. Bovendien zijn bijna alle plekken op de stembureaus inmiddels bezet, en deze bezetting bestaat voor 95% uit voltijders. Zij geeft motie 327 daarom oordeel raad.
Zij denkt dat het goed is wanneer de raad een uitspraak doet over de mogelijkheid van elke stemgerechtigde om zelfstandig te stemmen. Het is belangrijk dat iedereen zo veel mogelijk zelfstandig zijn of haar stem kan uitbrengen. Het college wil de gemeente daarom aanmelden voor het experiment, al zal het Rijk waarschijnlijk met een aantal kleinere gemeenten willen beginnen. Ook zal een aantal stembureauleden voor dit punt een extra training moeten volgen. Zij kan motie 328 daarom met een positief advies aanbevelen.
Zij ontraadt motie 329 met klem. Deze motie is niet uitvoerbaar, zoals dit eerder uit het debat naar voren kwam. Voor de verkiezingen van 22 november 2023 zijn er namelijk slots ingekocht bij Post NL om de stempassen te verzenden, en deze slots kunnen niet worden gewijzigd. Mede gezien de hoeveelheid post vanuit overheidswege bestaat de veronderstelde ruimte om deze slots te wijzigen niet. Ook kunnen eventuele fouten op de stempas niet worden gewijzigd wanneer deze korter voor de verkiezingen worden verzonden. Ten slotte wordt de kandidatenlijst korter voor de verkiezingen verstuurd aan alle stemgerechtigden.

De heer **Sungur** (DENK) antwoordt dat herstel van fouten altijd mogelijk is en dat dit niet is gebonden aan de Kieswet. Daarnaast kunnen mensen een stempas aanvragen tot de laatste vrijdag voor de verkiezingen. Is het verzoek uit motie 329 eventueel een optie voor de volgende verkiezingen?

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) kan niet toezeggen om dat verzoek voor de volgende verkiezingen in te willigen. Er zijn namelijk een aantal aantoonbare redenen waarom het slot niet kan worden gewijzigd. Daarnaast is het ook de verantwoordelijkheid van stemgerechtigden zelf om hun stempas

goed te bewaren. Korter voor de verkiezingen opsturen heeft hier mogelijk geen effect op.

De heer **Sungur** (DENK) deelt mee dat motie 329 wordt ingetrokken ten einde de discussie hierover op een later moment op een goede manier te kunnen voeren met de burgemeester.

De **voorzitter** sluit de beraadslaging over dit agendapunt. De besluitvorming zal plaatsvinden aan het einde van de vergadering.

(De heer Zwanenberg draagt hierna het voorzitterschap van de vergadering over aan mevrouw Al-Saqaff.)

21. Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) stelt dat het raadgevend referendum een belangrijke rol kan spelen in het versterken van de lokale democratie in Utrecht. Een raadgevend referendum moet het mogelijk maken voor niet-ingewijden om mee te denken over de politiek. Dit betekent dat publiceren van referendabele besluiten op een laagdrempelige, een algemeen bekende, een openbare en een toegankelijke wijze zou moeten geschieden. Dit is het geval wanneer de publicatie van het Gemeenteblad wordt gehanteerd, maar dit geldt niet voor het openbare raadsinformatiesysteem. In de Verordening dient als publicatiedatum de publicatiedatum in het Gemeenteblad te worden gehanteerd, en alle referendabele besluiten dienen daarin te worden gepubliceerd. Daarom dient hij amendement 66 (Op weg naar een uitnodigend raadgevend referendum) in.
Hij constateert dat de voorzitter van het Centraal Stembureau op advies van de referendumcommissie bij het vaststellen van de publicatiedatum heeft vastgehouden aan de datum van het raadsbesluit (27 juni) zoals deze is toegevoegd in de agenda van de betreffende gemeenteraad (22 juni). Dit was niet logisch, omdat de Verordening hier niet helder over was. De publicatiedatum was in dit geval essentieel om vast te kunnen stellen of het inleidende verzoek voldoende handtekeningen van stemgerechtigde Utrechters heeft verzameld. Daarom dient hij motie 330 (Alsnog ruimte voor inleidend verzoek referendum windmolens Rijnenburg en Reijerscop) in.
Hij is verheugd over het collectief referendum, maar dit is de helft van het werk. EenUtrecht pleit voor een volledig raadgevend referendum. Veel Utrechters willen graag hun mening geven over belangrijke onderwerpen en cruciale keuzes en vinden dat zij hiertoe te weinig mogelijkheden krijgen. EenUtrecht dient daarom motie 331 (Op weg naar een volledig raadgevend referendum).

De heer **Dekkers** (GroenLinks) dient samen met de ChristenUnie, Student & Starter, D66 en PvdA amendement 67 in (Besluiten over belastingen niet referendabel) in. In de toelichting dient te worden toegevoegd dat een besluit over het vaststellen van het beleid over invoeren, wijzigen of afschaffen van tarieven en belasting niet in aanmerking komt voor een referendum.

De heer **De Pagter** (VVD) vraagt aan de heer Dekkers of "voor zover het gaat over belastingen" betekent dat andere onderdelen van een raadsvoorstel die niet gaan over belastingen eventueel wel referendabel kunnen zijn.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) bevestigt dit. Andere onderdelen die niet over belastingen gaan zouden wel referendabel moeten zijn.

De heer **Sungur** (DENK) vraagt of er geen referendum over betaald parkeren in Utrecht kan worden gehouden wanneer dit amendement wordt aangenomen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) bevestigt dat.

De heer **Bosch** (PVV) is niet onder de indruk van motie 331 en wil een motie indienen die het tegenovergestelde beoogt. Daarom dient hij motie 332 (Bewoners moeten nog iets te zeggen hebben) in, waarin het college wordt verzocht om alsnog met een referendabel raadsvoorstel te komen over het invoeren van betaald parkeren in de hele stad.

De heer **Sungur** (DENK) zegt dat amendement 67 aantoont dat er angst is voor Utrechters die iets willen zeggen over het beleid van de coalitie omtrent betaald parkeren. Hij dient mede namens Utrecht Solidair amendement 68 in (Ook verworpen voorstellen zijn referendabel). Verworpen voorstellen dienen onderdeel te worden van de Referendumverordening.

De heer **De Pagter** (VVD) is van mening dat er alleen een uitzondering op een referendum moet zijn als er daadwerkelijk een referendum is geweest. Soms kan het pas bij de uitwerking van beleid duidelijk worden voor inwoners wat voor gevolgen bepaald beleid precies heeft. Ook dit latere besluit dient referendabel te zijn. De woorden "of kon worden" dienen te worden geschrapt uit de Verordening. Daarom dient hij samen met EenUtrecht een amendement 69 in (Alleen uitzondering als er al een referendum is geweest).

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt of de heer De Pagter voorziet dat er contant referenda worden aangevraagd, net zolang tot bepaald beleid wel lukt.

De heer **De Pagter** (VVD) ontkent dit en is van mening dat het goed is dat bewoners betrokken zijn bij de besluitvorming van de gemeente. Met deze uitzonderingsgrond kan de raad bepalen dat een verdere uitwerking van een besluit niet referendabel is, en dit is onwenselijk.
Hij stelt voor om in elk raadsvoorstel op te nemen of dit wel of niet referendabel is. Daarom dient hij samen met EenUtrecht een amendement 70 in (Benoem in raadsvoorstel of het referendabel is).
Voorts wijst hij op de exclusieve bevoegdheid van de raad om een referendum te organiseren synchroon aan reeds geplande verkiezingen. Artikel 3:2 eerste en derde lid dienen te worden gewijzigd en het woord "kalenderjaar" moet worden vervangen door "jaar". Daarom dient hij samen met EenUtrecht een amendement in (amendement 71).

De voorzitter schorst daarop de vergadering voor enkele ogenblikken.

De voorzitter heropent de openbare raadsvergadering en geeft het woord aan de burgemeester.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) benadrukt dat de Verordening van de raad is en dat de raad zelf bepaalt hoe deze eruitziet. Zij ontraadt amendement 66, omdat het de vraag is of dit de duidelijkheid vergroot. In theorie zouden alle besluiten van de raad in het Gemeenteblad gepubliceerd kunnen worden, maar geen enkele gemeente in Nederland doet dit.
Voor motie 330 geldt dat de bezwaarprocedure reeds loopt en dat het belangrijk is dat deze route wordt aangehouden. De burgemeester ontraadt dus de motie.
Amendement 68 wordt ontraden, omdat er door het referendabel maken van afgewezen voorstellen

een zekere onduidelijkheid bestaat over het beleid dat wel is aangenomen.

De heer **Sungur** (DENK) meent dat verworpen voorstellen normaliter geen gevolg kennen en vraagt de burgemeester waar die onduidelijkheid exact zit.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) verwijst naar het antwoord hierover van de Referendumcommissie. Een verworpen voorstel dat tevens referendabel is, kan leiden tot een uitspraak die betekenis heeft voor het reeds lopende beleid.
Zij stelt dat de amendementen 70 en 71 goed uitvoerbaar zijn en bedankt de VVD voor de scherpte. Motie 69 daarentegen is minder helder. De burgermeester vraagt om een toelichting van de indiener.

De heer **De Pagter** (VVD) antwoordt dat amendement 69 gaat over de woorden "of kon worden".

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) onthoudt zich van een oordeel op amendement 69.

De heer **Zwanenberg** (voorzitter dagelijks bestuur) gaat in op amendement 67 en de moties 331 en 332. Amendement 67 is oordeel raad. Motie 331 is uitvoerbaar en wordt positief aanbevolen. Motie 332 over betaald parkeren is tevens oordeel raad.

De **voorzitter** constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en sluit de beraadslaging over dit agendapunt. De besluitvorming zal plaatsvinden aan het einde van de vergadering.

(Mevrouw Al-Saqaff draagt hierna het voorzitterschap van de vergadering over aan mevrouw Dijksma.)

22. Raadsvoorstel Beleidsnota Cultuur en verordening subsidie Beleidscultuur Cultuur 2025-2028.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) meent dat de belangen van de Utrechtse cultuursector heel groot zijn. De Utrechtse cultuursector is voor haar culturele uitingen afhankelijk van de subsidie van de gemeente. De gemeente Utrecht heeft per jaar € 50,2 miljoen beschikbaar, waarvan er ruim 55% reeds is gereserveerd voor de drie grote cultuurinstellingen: Tivoli Vredenburg, de Stadsschouwburg en het Centraal Museum. Vanaf cultuurperiode 2029-2032 dient er gekeken te worden of de subsidies voor deze drie partijen verlaagd kunnen worden. Samen met Stadsbelang Utrecht dient de VVD daarom motie 333 (Bewoners moeten nog iets te zeggen hebben) in. De motie beoogt om de 55% van het cultuurbudget te verlagen en meer beschikbaar te laten zijn voor projectsubsidies en langdurige subsidies.

De heer **Van Vliet** (D66) vraagt aan de VVD of dit betekent dat daarmee het aanbod van deze drie partijen minder zou worden.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) antwoordt dat de VVD van deze drie partijen verwacht dat ze ook geld kunnen genereren middels hun cultureel ondernemerschap.
Zij wijst op de minstens € 17,9 miljoen die gereserveerd is voor de tweejarige en vierjarige subsidies, waarvan de beoordeling geschiedt door de Adviescommissie. Het is belangrijk dat er transparantie is over waarom leden plaatsnemen in de Adviescommissie, wie deze leden zijn en wat er verwacht wordt. Samen met Stadsbelang Utrecht, PvdA, Student & Starter, Volt en D66 dient VVD daarom

motie 334 (Waarborgen transparante en gelijkwaardige beoordeling subsidies cultuurperiode 2025-2028) in.
Zij wil de Adviescommissie op basis van de ontvangen aanvragen aan laten geven welke organisaties in haar ogen voldoen aan een evenwichtige financieringsmix. Samen met Stadsbelang Utrecht en CDA dient VVD daarom motie 335 (Bonus voor cultureel ondernemerschap).

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) reflecteert op de Beleidsnota Cultuur. Er staan veel hippe termen in zonder concrete boodschap. Er is weinig aandacht voor cultureel ondernemerschap. Utrecht moet op een andere manier met cultuur omgaan. De beslissingsbevoegdheid met betrekking tot subsidieverlening moet niet bij het college worden neergelegd, maar bij de raad. Er is voor de financiering van culturele initiatieven niet veel draagvlak onder de Utrechters. Zo was gedeputeerde Has Bakker aanwezig bij Utrecht 900. Een feest van de elite, voor de elite.

De **voorzitter** verzoekt de heer Bos om niet in te gaan op de keuzes van een Gedeputeerde die vanavond niet aanwezig is. Hij kan zich dus ook niet verdedigen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) zet zijn betoog voort en stelt dat de gemeente alleen initiatieven moet financieren die ook elders geld hebben opgehaald, zodat zeker is dat er voldoende draagvlak is. Daarom dient Stadsbelang Utrecht samen met Utrecht Solidair amendement 72 in (Cofinanciering om draagvlak te borgen).
Hij stelt dat de usual suspects van de subsidieslurpers eens goed onder de loep genomen moeten worden. Zij ontvangen mogelijk te veel subsidie. Cultureel ondernemers zouden gestimuleerd moeten worden om financieel onafhankelijk te zijn. Nieuwheid zou mee moeten wegen in de subsidiebepaling, en daarom dient Stadsbelang Utrecht samen met Utrecht Solidair amendement 73 in (Stip op de horizon, houd die eigen broek omhoog).

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) acht het van groot belang dat er in de Beleidsnota Cultuur ruimte wordt geschapen voor jonge en nieuwe makers en dat er minder vrijblijvendheid is op het gebied van inclusie. BIJ1 bedankt wethouder Oosters voor de toezegging om stevig op de Code Culturele Diversiteit te beoordelen. BIJ1 is van mening dat ruimte voor onderbelichte perspectieven alleen kan worden gemaakt wanneer bestaande machtsposities niet als vanzelfsprekend worden genomen. In de beleidsnota staat dat indien nodig, de gemeente durf dient te hebben om bij grote en meer stabiele culturele speler iets in de subsidie te snijden zodat kleine, nieuwe initiatieven extra subsidie kunnen ontvangen. In een cultureel ecosysteem wordt er samen verantwoordelijkheid gedragen voor het groter geheel. BIJ1 maakt zich zorgen over de financiële toegankelijkheid van kunst en cultuur voor de bezoeker. Het beleid ten aanzien van de U-pas is inconsequent, onoverzichtelijk en te vrijblijvend. Er zal een uniforme kortingsregeling moeten komen voor U-pas-houders om het vertrouwen te scheppen dat kunst en cultuur er voor iedereen is. Daarom dient BIJ1 samen met Partij voor de Dieren amendement 74 in (Betaalbare cultuur met de U-pas).

Mevrouw **De Vries** (PvdD) heeft zorgen over de toekomst van de cultuursector in Utrecht. Hoewel makers weerbaar en bedreven zijn in het vinden van creatieve oplossingen, zou dit niet het uitgangspunt moeten zijn. Het is de PvdD niet duidelijk hoe zowel de organisaties die binnen als buiten de Beleidsnota Cultuur vallen kunnen werken aan hun toekomstbestendigheid. Daarom dient de PvdD amendement 75 in samen met Volt, EenUtrecht, BIJ1 en de ChristenUnie (Duurzaamheid opnieuw in Cultuurnota). Met dit amendement wordt in de Verordening een weigeringsgrond

toegevoegd op eisen wat betreft het hebben van een visie op duurzaamheid, plus een alinea die deze eisen toelicht.

De heer **Van Vliet** (D66) wil van de PvdD weten wat er exact met dit amendement wordt beoogd.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) antwoordt dat het doel van dit amendement is om een voortzetting van de lijn te creëren conform beleid uit 2015. Beoogd wordt vooral om culturele instellingen in Utrecht te ondersteunen in het waarborgen van de duurzaamheid. Onvoldoende borging van duurzaamheid is voor de gemeente een weigeringsgrond.
Zij is verbaasd over het feit dat er in de Beleidsnota Cultuur niets staat geschreven over het niet gebruiken van dieren in de cultuursector. Dit was reeds in de huidige nota per amendement toegevoegd. Daarom dient PvdD mede namens BIJ1 opnieuw een amendement in tegen het gebruik van dieren in de cultuursector (amendement 76: Ook in de toekomst geen gebruik van dieren in de cultuursector). Met dit amendement wordt in de Verordening een weigeringsgrond toegevoegd op het gebruik van dieren, plus een alinea waarin benadrukt wordt dat gemeente Utrecht de inzet van dieren bij culturele activiteiten afkeurt.
Graag hoort zij van wethouder Oosters wanneer zij de raad informeert over motie 241 (Help de cultuursector met verduurzamen).

De heer **Van Vliet** (D66) geeft aan dat D66 de Beleidsnota Cultuur grotendeels steunt. D66 wil meer transparantie over de Adviescommissie en meer perspectief bieden aan de culturele sector. D66 roept het college op om de communicatie met alle culturele instellingen zo helder mogelijk te laten verlopen, in elke fase van het aanvraagproces.

De heer **Van Steeg** (CDA) is tevreden over het debat over de Beleidsnota Cultuur en de gesprekken met de cultuurorganisaties. CDA heeft gemerkt dat er veel zorgen zijn over de toekomt, en de Beleidsnota Cultuur geeft hier onvoldoende perspectief. Beloftes worden niet nagekomen. Daarom dient het CDA samen met PvdA, Student & Starter en D66 motie 336 (Bied cultuur perspectief voor de lange termijn) in.
Hij wijst op de grote verschillen die er zijn tussen de subsidies voor Tivoli Vredenburg, Stadsschouwburg en het Centraal Museum en de kleine culturele instellingen, die het moeilijk hebben. De drie grote instellingen zouden meer kunnen doen om de samenwerking met de rest van de cultuursector te versterken. Daarom dient het CDA samen met PvdA, Student & Starter en D66 motie 337 (Verbeter samenwerking binnen de cultuursector) in.

Mevrouw **Assen** (PvdA) verzoekt wethouder Oosters om een gesprek te voeren met een afvaardiging van de koepels om de zorgen die er bestaan over het werkproces van de Adviescommissie weg te nemen.
Zij stelt dat er daadwerkelijk aantrekkelijk cultuuraanbod moet zijn voor Utrechters met een lager inkomen. Daarom dient PvdA mede namens GroenLinks, EenUtrecht, Partij voor de Dieren, CDA, ChristenUnie en DENK motie 338 (Aantrekkelijk cultureel aanbod voor U-pas-houders) in.
De PvdA wenst de diversiteit en inclusiviteit in de cultuursector te borgen door de Code Diversiteit en Inclusie bindend te maken en hierbij meetbare doelen op te stellen. Daarom dient PvdA samen met GroenLinks, VVD, EenUtrecht, BIJ1, PvdD en DENK motie 339 (Alle aanbieders van cultuur moeten bijdragen aan meer diverse en inclusieve sector en daarmee aan divers en inclusief aanbod) in.

De heer **Bosch** (PVV) wijst op de recente berichten omtrent de Adviescommissie. Na de technische en politieke vragen zoals gesteld door de PVV is nog niet helder wat het adviestraject de gemeente gaat kosten. De wethouder wordt verzocht om hier alsnog op te antwoorden.
Hij vraagt om een reflectie over het aantal ambtelijke uren dat het vinden van een Adviescommissie vereist. De gemeente zou per project het aantal ambtelijke uren moeten registeren.
Tevens wenst hij van de wethouder een reflectie op het feit dat er door de Commissie Cultuurverkenning twee externe adviesbureaus zijn aangesteld. De PVV wil van de wethouder weten wie de adviseurs van de Commissie Cultuurverkenning hebben uitgekozen. De PVV is geen voorstander van het voortdurend inhuren van adviseurs.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) ziet dat de gemeente Utrecht € 72 miljoen bezuinigt op zorg en dat partijen daar weinig over opmerken, terwijl partijen vragen om meer middelen voor cultuur wanneer dit budget onveranderd € 53 miljoen blijft. De stad groeit inderdaad in cultureel opzicht, maar de zorgvraag neemt ook toe.

Mevrouw **Assen** (PvdA) is niet bekend met het door mevrouw Hessel genoemde bedrag van € 53 miljoen dat op de zorg bezuinigd zou worden.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) antwoordt dat hierover is gesproken in de commissie. Er zal in meer of mindere mate bezuinigd gaan worden op de Utrechtse zorg, en niet op cultuur. Bovendien is controle op de cultuursector van essentieel belang, ook gezien de directeurs van duistere stichtingen die zichzelf duizenden euro's toemeten. Bovendien ontvangen veel culturele instellingen subsidie van de provincie en van de fondsen.
Zij wil meer controle op de miljoenen die worden uitgegeven aan cultuur. Daarom dient Utrecht Solidair amendement 77 (De gemeenteraad heeft zeggenschap over cultuursubsidies) in, waarin het college wordt opgeroepen om beslispunt 2c te veranderen naar “het college besluit vervolgens over de subsidieverdeling en legt deze ter goedkeuring voor aan de raad".

De heer **Dekkers** (GroenLinks) dient amendement 78 in (De 4 pijlers opnemen in het raadsbesluit), waarin het college wordt opgeroepen om aan beslispunt 1 van het ontwerp raadsbesluit Beleidsnota Cultuur en verordening subsidie Beleidsnota Cultuur 2025-2028, kenmerk 11273065, toe te voegen als referentiekader voor de integrale afweging de vier pijlers uit de Beleidsnota Cultuur een pluriform aanbod, een inclusieve cultuursector, het stimuleren van creatief vermogen en ontwikkelruimte.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering geeft de voorzitter het woord aan wethouder Oosters.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) begint haar beantwoording met een woord van dank aan de voorzitter. Tevens wordt de raad bedankt voor de alle bijdragen aan dit onderwerp. De wethouder benadrukt dat met de Beleidsnota Cultuur is geambieerd om de regeldruk voor de aanvragers en de drempel voor aanvragers zo laag mogelijk te houden. Dit is dé sleutel tot een diverser cultuuraanbod in Utrecht. De meeste voorstellen van de raad vragen echter om extra regeldruk bij de instellingen en de gemeente.
Zij reageert op motie 333 over het herzien van het budget van de grote drie instellingen. Dit gaat om een expliciete subsidieverlaging voor de grote drie instellingen. Zij geeft de motie oordeel raad.

Motie 334, over de transparantie van de commissie, kan zij positief adviseren.
Zij ontraadt motie 335 over cultureel ondernemerschap. Een afzonderlijke ranking toepassen op de uitvoerbaarheid zorgt ervoor dat de beoordeling niet meer klopt.
Amendement 72, over een maximaal subsidiebedrag, ontraadt zij. Verschillende groottes van verschillende organisaties vragen om verschillende subsidiebedragen.
Amendement 73 gaat over het omhooghouden van de eigen broek. De gemeente Utrecht wil een toegankelijke en betaalbare cultuursector voor alle Utrechters. Een rol voor de gemeente hierbij is gepast. Zij ontraadt het amendement.
Amendement 74 gat over de U-pas. Ook het college wil onderzoeken hoe de sector zo betaalbaar mogelijk kan worden gehouden, maar dit amendement vraagt van een aantal instellingen om iets dat zij niet kunnen waarmaken. Het amendement zou tot meer aanvragen leiden, wat betekent dat minder instellingen opgenomen kunnen worden in de Beleidsnota Cultuur. Daarom ontraadt de wethouder dit amendement.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) wijst op de culturele instellingen die reeds pilots hebben gedraaid met U-pas-regelingen en pay-what-you-canmethodes. De wethouder wordt gevraagd om instellingen over de breedte uit te nodigen om dit met een consequente maatregel mee te nemen.

Mevrouw **Oosters** antwoordt dat het aanbod van U-pas-regelingen vanuit de cultuursector reeds ontzettend groot is. De betekenis van een culturele instelling voor de stad weegt bovendien zwaar mee. Een rigide maatregel hieromtrent moet de wethouder ontraden.
Amendement 75 gaat over verduurzaming. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werkt zorgvuldig aan duurzaamheidsrichtlijnen voor de sector. De gemeente wil graag samen optrekken met de rijksoverheid als het gaat om de eisen die worden gesteld aan cultuurinstellingen omtrent duurzaamheid. Zij ontraadt het amendement.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) herhaalt dat deze maatregel reeds is opgenomen in de huidige Beleidsnota Cultuur. Dit maakt ontrading van dit amendement onbegrijpelijk.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) antwoordt dat deze verduurzamingseisen een extra drempel zouden zijn voor cultuurinstellingen.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) wijst nogmaals op de huidige Beleidsnota Cultuur. Blijkbaar is er iets misgegaan bij het opstellen van de nieuwe beleidsnota.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) is bereid om tijdens te schorsing te spreken over het amendement. Het college wil geen extra maatregelen in de nieuwe beleidsnota opnemen.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) merkt ten slotte op dat iets wat reeds bestaand beleid had moeten zijn, door het college niet serieus is genomen.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vraagt of het amendement is overgenomen.

De **voorzitter** antwoordt dat er in principe altijd over amendementen wordt gestemd.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) reageert op amendement 76 over het niet gebruiken van dieren in de

cultuursector. De wethouder bekent dat er in de vertaling van commissie naar raad iets is misgegaan. Zij kan het amendement positief adviseren.
Op de vraag wanneer zij de raad gaat informeren over motie 241 antwoordt zij dat dit uiterlijk in Q2 2024 zal gebeuren.
Over motie 336, over het bieden van perspectief aan de cultuursector, merkt zij op dat de in het dictum opgenomen verwachting voor de vrijkomende jaren onrealistisch en oneerlijk is. Zij moet de motie daarom ontraden.

De heer **Van Steeg** (CDA) merkt op dat de gemeente zelf gaat over de geschapen verwachtingen. Er wordt een duidelijk voorbehoud beschreven in de motie. Het antwoord van de wethouder is dus geen goede grond om de motie te ontraden.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) antwoordt dat in het dictum wordt opgeroepen om de middelen goed te besteden aan de culturele sector wanneer deze vrijkomen. Gezien de financiële situatie van de gemeente is dit geen eerlijke verwachting om te scheppen.
Zij reageert op motie 336, over de verantwoordelijkheid van de drie grote cultuurinstellingen. Dit zijn punten die terugkomen in de Beleidsnota Cultuur. De opdracht in de motie loopt echter vooruit op de plannen die de drie grote cultuurinstellingen voor deze beleidsnota zouden kunnen dienen. Binnen het college bestaat het vertrouwen dat de drie instellingen deze verantwoordelijkheid ook belangrijk vinden en dat dit wordt verwerkt in hun plannen. Zij ontraadt de motie.

De heer **Van Steeg** (CDA) merkt op dat er onder veel partijen de behoefte bestaat om te kijken naar de samenwerking tussen grote en kleine cultuurinstellingen. Ontraden van deze motie doet geen recht aan het standpunt van de raad.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) stelt dat zij de motie vanuit het college beantwoordt; de hoeveelheid partijen die onder de motie staat, is aan de raad. Opdrachten in de motie lopen vooruit op eventuele plannen die de instellingen gaan indienen.

De heer **Van Steeg** (CDA) zegt dat vandaag, op 21 september 2023, de Beleidsnota Cultuur én het budget van de cultuurinstellingen worden vastgesteld. Er wordt dus geen claim gelegd op de toekomst. Alles wat in het dictum staat, kan worden waargemaakt.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) wijst nogmaals op de motie. Het college wordt verzocht om in gesprek te gaan met de drie grote cultuurinstellingen om bepaalde zaken die ook in de Beleidsnota Cultuur staan serieus op te pakken. De motie loopt hiermee vooruit op eventuele plannen die de instellingen gaan indienen. Het college denkt namelijk dat deze instellingen de opdracht reeds serieus nemen.
Zij reageert op het verzoek van PvdA om met een afvaardiging van de koepels in gesprek te gaan om de zorgen die er bestaan over het werkproces van de Adviescommissie weg te nemen. De wethouder kan dit als zodanig toezeggen.
Motie 338 gaat over het aanbod voor U-pas-houders. De richting van de raad is helder, maar deze motie levert te veel regeldruk op voor zowel de instellingen als de gemeente. Zij ontraadt de motie.

Mevrouw **Assen** (PvdA) merkt op dat toegankelijkheid en betaalbaarheid van cultuur reeds geborgd zou moeten zijn. Dit zou dus niet tot extra regeldruk moeten leiden.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) reflecteert dat de betaalbaarheid en toegankelijk van het aanbod aspecten zijn waarop de gemeente de cultuurinstellingen rangschikt. Monitoring van de U-pas per instelling en welk aanbod hierbij wordt geregistreerd, is niet werkbaar.

Mevrouw **Assen** (PvdA) antwoordt dat een korting van € 1 op een kaartje van € 30 niet het soort toegankelijkheid is dat door de gemeente wordt nagestreefd.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) stelt voor dat de raad beter vaststelt wat wel als een goede korting geldt. Een commissie kan dit goed beoordelen.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) vraagt aan de wethouder hoe het kan dat de grote cultuurinstellingen, die de meeste subsidie ontvangen, relatief weinig korting geven.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) zegt toe om met de drie grote cultuurinstellingen in gesprek te gaan over het aanbod dat zij opnemen in de U-pas. Echter moeten ook deze instellingen hun eigen financiële gezondheid kunnen borgen.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) erkent dat grote cultuurinstellingen voor een financiële uitdaging staan. Tegelijkertijd betekent dit dat voor een groep mensen bepaalde cultuur ontoegankelijk is.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) antwoord dat er stappen te maken zijn en dat zij de oproep wil doorvertalen naar de drie grote cultuurinstellingen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) legt de motie nogmaals uit. Uiteindelijk zou op basis van een beter inzicht en op basis van wat er wel en niet is aangeboden door cultuurinstellingen, een concretere betaalbaarheidsgrens kunnen worden vastgesteld.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) antwoordt de gemeente beperkt is in het monitoren van het aanbod van cultuurinstellingen. Het monitoren van het aanbod legt een grote administratieve druk op de instellingen en op de gemeente.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) stelt dat een eenmalige uitvraag voldoende is. Een permanente monitoring is niet noodzakelijk.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) zegt dat die monitoring nu eenmaal als zodanig is opgenomen in de motie 338.
Zij reageert op motie 339 over een divers cultureel aanbod. Vanuit de Beleidsnota Cultuur moeten alle organisaties aangeven hoe ze invulling geven aan de code op een manier die past bij de grootte van de organisatie. Ook moeten zij aangeven hoe die invulling wordt opgevolgd. Hierop monitort de gemeente. Dit werkt beter dan de code algemeen bindend maken. Zij ontraadt de motie.
De vragen van de PVV, die eerder schriftelijk zijn gesteld door Utrecht Solidair, zal met bij goedvinden van de raad schriftelijk beantwoorden.

De heer **Bosch** (PVV) stelde deze vragen niet voor niets en wenst een antwoord te krijgen van de wethouder.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) reageert dat de hoeveelheid uren per project niet worden geregistreerd, vanwege de administratieve lasten voor verschillende cultuurprojecten en voor het sociaal domein.
De adviesbureaus zijn gevraagd om een objectieve en onafhankelijke verkenning te maken ten behoeve van de Beleidsnota Cultuur. Een van de twee adviesbureaus had reeds ervaring met de culturele sector in Utrecht.
Een open sollicitatie van de Adviescommissie is beoordeeld door de Sollicitatiecommissie. De openbare vacature is gedeeld met de raad. De benoeming wordt uiteindelijk goedgekeurd door het college.

De heer **Bosch** (PVV) is verbaasd over het feit dat de Adviescommissie, opgeroepen door het college, zelf twee externe partijen gaat inhuren. De gemeente zou zelf die twee partijen kunnen inhuren om kosten te besparen.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) zegt dat de verkenning aan het begin van het traject plaatsvond. Dit is een manier geweest om veel inzet te besparen.
Zij reageert op amendement 77 over het door de raad laten goedkeuren van subsidievoorstellen. Toekennen van subsidies zou geen politiek moeten worden. Hier is niet voor niets een onafhankelijke commissie voor ingesteld. Zij ontraadt het amendement.
Amendement 78, over de vier pijlers opnemen in het raadsbesluit, kan zij overnemen.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) hoort nog graag van de wethouder wanneer zij de raad informeert over motie 241.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) reageert dat dit uiterlijk Q2 2024 wordt.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering meldt de **voorzitter** dat de Partij voor de Dieren later vanavond zal terugkomen op amendement 75. De beraadslaging over het voorstel zal dan worden voortgezet.

(Mevrouw Dijksma draagt daarop het voorzitterschap van de vergadering over aan de heer Zwanenberg.)

23. Raadsvoorstel aanpak burgerberaad jaarwisseling.

De heer **Bosch** (PVV) memoreert de toezegging van de wethouder in de commissie dat in de vraagstelling het tijdsframe van 31 december 18.00 uur tot 1 januari 2.00 uur heel duidelijk zou worden meegegeven aan de deelnemers van het burgerberaad. Als de wethouder kan toezeggen dat dat dit ook daadwerkelijk gebeurt, is hij daarmee tevreden. Anders zal hij in tweede termijn een amendement indienen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat deelnemers aan het burgerberaad omgerekend nog geen € 5 per uur krijgen om belangrijke adviezen aan de gemeenteraad uit te brengen. Dit lage bedrag benadeelt wat zijn fractie betreft de representativiteit van het burgerberaad. Zijn fractie verwacht dat vooral mensen met een laag inkomen die fulltime werken om hun salaris te verdienen, mensen die

mantelzorg verlenen of mensen met kinderen die extra opvang niet kunnen betalen, zullen afzien van deelname aan het burgerberaad. Dat is jammer, want het sowieso al moeilijk om bij burgerberaden een goede representativiteit te bewerkstelligen. In dit burgerberaad is gekozen voor een vrijwilligersvergoeding, omdat het de verwachting is dat een hogere vergoeding ingehouden zal worden op een eventuele uitkering. Een en ander is echter nog niet goed genoeg uitgezocht. Zijn fractie zou graag willen dat dit voor het volgende burgerberaad wel goed wordt uitgezocht. Hierover dient zijn fractie samen met de fracties van PVV, D66, CDA, GroenLinks en ChristenUnie motie 340 in (Inclusiviteit mag wat kosten).
Zijn fractie vindt het bizar dat de circa 4 ton, nodig voor alternatieve vieringen als het vuurwerkverbod is ingesteld, eerder nooit gevonden kon worden, maar dat er nu wel een bedrag van € 1,3 miljoen beschikbaar zou kunnen zijn als het burgerberaad daartoe besluit. Waar dit geld opeens vandaan komt, is hem niet duidelijk; de gemeentelijke begroting is soms ondoorgrondelijk. Hoewel zijn fractie nog steeds niet tevreden is met het onderwerp van het eerste burgerberaad en daarom tegen de startnotitie was, stemt ze nu wel voor het raadsvoorstel, onder het idee: aan de slag ermee!

De heer **Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat er in de commissie een goed debat heeft plaatsgevonden. Zijn fractie steunt het aangescherpte voorstel en is benieuwd naar de uitkomsten. In de commissie is ook gediscussieerd over de procesbegeleiding. Hij vraagt zich af waarom die per se door een externe zou moeten gebeuren. Natuurlijk moet het onafhankelijk gebeuren, maar hij snapt niet dat onder de 3.000 gemeentelijke medewerkers blijkbaar niemand die vaardigheden in huis heeft. De externe die de procesbegeleiding zal doen, gaat daar heel veel van leren en kennis opdoen, en gaat vervolgens weer weg, waardoor de gemeente die kennis ook weer kwijt is. Zijn fractie had een motie willen indienen om geen externe procesbegeleiding in te huren, maar de uitvraag is op 17 september gesloten, dus die motie zou niet zo veel zin hebben. Zijn fractie zal er echter op terugkomen, ook op de externe inhuur in algemene zin binnen participatie. Zijn fractie zal daar samen met de D66-fractie een set schriftelijke vragen over indienen.

De heer **Van Steeg** (CDA) merkt op dat zijn fractie voorstander is van het burgerberaad, ook van het onderwerp. Wel maakt ze zich zorgen over de representativiteit van het burgerberaad. Wordt er voldoende weging gemaakt op basis van de vier criteria die in het voorstel worden genoemd? Hij begrijpt dat nu is gekozen voor de in het voorstel genoemde vergoeding, vanwege de belasting. Ook op andere plekken wordt de oproep gedaan om de vrijwilligersvergoeding te veranderen. Hierover dient hij motie 341 in.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) kan de heer Bosch toezeggen dat het door hem genoemde tijdsframe aan het burgerberaad zal worden meegedeeld.
Motie 341, inzake de representativiteit, kan zij overnemen. In de motie worden belangrijke vragen gesteld. Ook het college streeft ernaar om het burgerberaad zo representatief mogelijk te maken. De vragen zullen worden meegenomen in de evaluatie van het burgerberaad. Ze zullen ook worden meegenomen in het onafhankelijk onderzoek van de Haagse Hogeschool naar burgerberaden, waar ook Utrecht aan meedoet.
Zij begrijpt de vraag van de heer Van der Zweth over de externe procesbegeleider, maar het gaat niet om de kwaliteiten die de eigen mensen niet in huis zouden hebben. Het gaat om de onafhankelijkheid die de procesbegeleider moet uitstralen richting het burgerberaad.
Motie 341, over de representativiteit, moet zij helaas ontraden. Het gaat daarbij met name om de

tweede bullet in het dictum van de motie. Het college wil de steekproef niet vergroten, omdat het onwenselijk is om uiteindelijk te veel mensen teleur te moeten stellen in dit traject. Het huidige aantal is gebaseerd op de te verwachten respons van 4%. Er kan eventueel een tweede steekproef gehouden worden om bij te kunnen sturen als het echt misgaat. Daarmee kan wellicht worden voldaan aan de wens van het CDA. Daarbij is het gestelde onder de tweede bullet van het dictum niet uitvoerbaar, want het is niet haalbaar om een groep van 130 deelnemers te spiegelen aan 34 subwijken, als men ook op de andere kenmerken – gender et cetera – representatief wil zijn.
Het gestelde onder de punten 1 en 3 van het dictum van motie 341 wordt door het college absoluut ondersteund. Zij kan toezeggen met die punten aan de slag te gaan.

De heer **Van Heuven** (PvdD) dankt de wethouder voor het overnemen van motie 340. Hij kan de motie daarom intrekken.

De heer **Bosch** (PVV) dankt de wethouder voor haar toezegging. Hij hoeft het door hem aangekondigde amendement nu niet in te dienen.

De **voorzitter** deelt mee dat aan het eind van de vergadering zal worden gestemd over het voorstel en de ingediende motie.

24. Raadsvoorstel bijdrage noodhulp aardbeving Marokko.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) merkt op dat de aardbeving in Marokko slechts een tiental seconden duurde. Deze tragische gebeurtenis raakt iedereen diep, vooral ook alle Utrechters met een Marokkaanse achtergrond. De gedachten van haar fractie en andere collega's in de raad gaan uit naar alle slachtoffers van de aardbeving en hun families in Marokko, hier in Utrecht en waar ook ter wereld. Het is hartverscheurend om te zien hoe natuurrampen als deze mensen in nood brengen, gemeenschappen ontwrichten en levens verscheuren, zowel in Marokko als in Utrecht. Zij hoopt dat de hulp die hier geboden kan worden een positief verschil zal maken in het herstelproces en dat de hulp de getroffenen weer hoop, voorspoed en kracht zal geven.
In de raadsbrief wordt terecht aangegeven dat er meer duidelijkheid nodig is over hoe om te gaan met verzoeken om noodhulp. Zij stelt voor dit gesprek te plannen voor de commissie, zodat er een helder beleid ontwikkeld kan worden voor toekomstige situaties. Dit zal ervoor zorgen dat de hulp vanuit Utrecht rechtvaardig maar ook consistent wordt verdeeld.
Zij hoop dat de raad unaniem kan instemmen met de bijdrage aan het VNG-fonds voor Marokko, om te helpen bij het herstel na de aardbeving.

De heer **Koning** (D66) steunt het voorstel waarin het college ruimte voorstelt om een donatie te doen. De warme woorden hierover van mevrouw Kendir ondersteunt hij namens D66 van harte.
Zijn fractie heeft wel moeite met de wijze waarop dit voorstel tot stand is gekomen. Terwijl het budgetrecht bij de raad ligt, is er een brief van het college gekomen waarin werd aangekondigd dat er een donatie gedaan werd, compleet met communicatie, alsof de donatie al een voldongen feit zou zijn. Gelukkig werd dat hersteld, door toch een raadsvoorstel voor te leggen. Dat is belangrijk; het was nodig dat dit werd rechtgezet.
Helaas krijgt men vaker te maken met natuurrampen. D66 wil niet dat de gemeente in een situatie komt waarin leed met elkaar moet worden vergeleken om te bepalen waar de beperkte financiële middelen van de gemeente naartoe kunnen. De enorme ramp die Libië trof is vreselijk, maar daar

doet de gemeente nu niets voor. De gemeente heeft geen beleidsdoelen en geen kader op basis waarvan ze internationale donaties kan doen. Zijn fractie wil dat ook niet, want de gemeentelijke financiën staan onder druk en de raad kan nu al niet aan alle ambities voldoen. Daar komt bij dat de landelijke overheid op dit punt wel doelen en beleid heeft. En Utrechters kunnen natuurlijk zelf een keuze maken voor goede doelen die zij willen steunen. Zijn fractie wil daar graag in de commissie verder over spreken. Hij wil alvast aangeven dat zijn fractie vindt dat er in principe geen internationale donaties meer gedaan worden na deze donatie. Het voorstel zoals het er nu ligt, wordt door zijn fractie onderschreven.

De heer **Bosch** (PVV) spreekt over dit voorstel met een naar gevoel. Er is immers sprake van een buitengewoon ernstige en tragische situatie in Marokko, waar bijna 3.000 mensen het leven hebben verloren en duizenden anderen gewond zijn geraakt. De gedachten van zijn fractie gaan uit naar alle getroffenen en hun families; Utrechters die zorgen hebben over hun familieleden, vrienden en bekenden. Dat is niet niks.
Het is sympathiek dat het college overweegt een bijdrage te leveren aan het VNG-fonds. Zijn fractie had echter liever eerst een raadsvoorstel ontvangen, in plaats van via ronkende nieuwsberichten in de medio te vernemen over deze gulle gift. De raad is het hoogste orgaan in de gemeente, maar de mededeling in de nieuwsberichten luidde "Utrecht gaat € 368.00 doneren aan Marokko", terwijl de raad dat nog niet had besloten. Is dat dan de fout van een iets te enthousiaste journalist, of is het college iets te hard van stapel gelopen? Graag hoort hij de reflectie van de burgemeester hierop.
Hij vindt het prachtig om de wereld te laten zien hoe vrijgevig Utrecht is, maar er is ook nog zoiets als het budgetrecht. Dat lijkt men in dit geval een beetje vergeten te zijn. Financiële beslissingen zoals deze zouden toch eerst door de raad moeten worden goedgekeurd. Dat is een tikje slordig.
Dat brengt hem bij de vraag: waar trekken we de lijn? Het is een feit dat er elke dag overal ter wereld tragedies plaatsvinden. Hoe nobel de intenties ook zijn, de gemeente Utrecht kan niet de redder van de hele wereld zijn. Wat wordt er bijvoorbeeld gezegd tegen een Sloveense Utrechter of een Libische Utrechter? Ook daar zijn ernstige zaken aan de hand. Dat voelt toch een beetje raar. Daarom dient hij motie 342 in, waarin word gezegd dat na het aannemen van dit raadsvoorstel moet worden gestopt met het doneren aan dit soort internationale doelen. Als de samenleving het initiatief neemt, kan de gemeente uiteraard wel faciliteren, maar dat initiatief moet vanuit de samenleving komen.
In het kader van transparantie en verantwoordelijkheden stelt hij voor om de zaken voortaan in de juiste volgorde te doen: eerst een voorstel bespreken, dan erover beslissen, en pas nadat een voorstel is goedgekeurd het nieuws verspreiden.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat Utrecht moet ophouden met het geven van noodhulp, hoe rot hij dat ook vindt. Het geven van noodhulp gaat tussen landen onderling of via particulier initiatief. Morgen is het Libië, overmorgen Mozambique en daarna Bangladesh. Waartoe is de gemeente op aarde? Utrecht heeft geen cent te makken. De burgemeester klaagt hierover in de pers en tegen de regering. Maar tegelijkertijd wordt er een voorstel gedaan om meevallers die we ook aan armoedebestrijding of ouderenzorg kunnen uitgeven, uit te geven aan Marokko. Deze meevallers kunnen normaliter op basis van een integrale afweging gedoteerd worden, volgens de financiële spelregels. Hoe kun je als college de hand lichten met de door de raad opgelegde financiële spelregels? Dat is idioot en godgeklaagd. Het is voor de zoveelste keer weer een voorbeeld van financiële willekeur, die zo kenmerkend is voor het hedendaagse Utrechtse college. Het college houdt zich niet aan de eigen spelregels. Het college zou eens consequent moeten zijn en zich niet van zijn meest slechte kant moeten laten zien.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt de woorden van de heer Bos hard en opgepast. Ziet hij niet het dilemma van het college? De raad heeft hetzelfde nog in hetzelfde jaar vrij breed gevraagd na de ramp in Turkije, gelet op de grote Turkse gemeenschap in Utrecht. Nu gebeurt er opnieuw een ramp, dit keer in Marokko, terwijl Utrecht ook een grote Marokkaanse gemeenschap kent. Het college heeft dat dilemma op papier gezet en met de raad gedeeld. Heeft de heer Bos daar geen enkel begrip voor? Is dat totaal onbekend voor hem?

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) hecht weinig waarde aan het waardeoordeel van de heer Van der Zweth. Hij realiseert zich dat het college door het geven van steun aan Turkije in een spagaat is gekomen. Er waren mondelinge of schriftelijke vragen gesteld door DENK. Die vragen hebben het college nog verder in een rottige positie geduwd. Maar het is een eigenstandige beslissing van het college geweest op grond waarvan hij nu deze conclusie trekt. Als de heer Van der Zweth het daar niet mee eens is, dan is dat zo.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat als de heer Bos het dilemma ziet, hij dan toch ook ziet dat hetzelfde bij Turkije is gebeurd? Dan is het toch het tegenovergestelde van willekeur? De grote woorden van de heer Bos passen daar voor geen meter bij.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) antwoordt dat dit de perceptie van de heer Van der Zweth is. De heer Van der Zweth spreekt over "de grote woorden van de heer Bos", maar hij doet alleen een appel op het college om nu een keer consequent te zijn en zich niet van zijn meest slechte kant te laten zien.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) memoreert dat de heer Bos zijn betoog begon met de woorden: wat rot. Zij nodigt hem uit om daarmee zijn bijdrage te eindigen, want ze vindt de woorden die daarna kwamen vrij ongepast.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) reageert dat hij ook aan die opmerking weinig waarde hecht.
Hij vindt dat de Utrechtse portefeuillehouder met dit soort casussen veel voorzichtiger moet omgaan. Een raadsvoorstel moet besproken worden in een commissie. Hij wijst op de kop van het persbericht van het college: Gemeente doneert € 368.000 aan Marokko; dit raakt ook de Marokkaanse gemeenschap in Utrecht. De toon van dat bericht en de raadsbrief daarover ademen dat het college het besluit al heeft genomen, terwijl het budgetrecht bij de raad ligt. Voor de zoveelste keer zet het college de raad weer buitenspel.
Het lijkt hem duidelijk: hulp aan Marokko of andere landen vloeit voort uit particulier initiatief of op initiatief van de regering, maar niet op initiatief van de gemeente, en zeker niet eigenstandig op initiatief van het college.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) merkt op dat de heer Bos vindt dat de raad buitenspel is gezet. Maar de raad gaat toch nog stemmen over het voorstel? Misschien is er wat ongelukkig gecommuniceerd, maar de raad gaat nog over het voorstel stemmen. De kans van de heer Bos om iets over het voorstel te zeggen, is hem niet ontnomen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat mevrouw Nolten vindt dat de raad hier zomaar over kan stemmen. Maar het geld is al toegezegd. De raad zou het college zwaar in zijn hemd zetten als niet

met het voorstel zou worden ingestemd. Met deze handelwijze heeft het college zijn hand overspeeld. Dit is niet de manier waarop het college met de raad en het budgetrecht van de raad mag omgaan. Het voorstel had gewoon in de commissievergadering behandeld moeten worden.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) hoopt dat het voorstel met vele voorstemmen in de raad zal worden aangenomen.

De heer **Koning** (D66) vraagt de heer Bos of hij alsnog een reactie kan geven op de vraag die de heer Van der Zweth stelde: kan hij zich voorstellen dat het college gemeend heeft, gezien de eerdere donatie aan Turkije bij een vergelijkbare ramp, om überhaupt hierover een afweging voor te leggen aan de raad?

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt het bijzonder dat het college het op deze manier heeft aangepakt, ondanks het feit dat hij het college in de afgelopen maanden wel tien keer aangesproken heeft over het feit dat de raad buitenspel wordt gezet en dat het budgetrecht bij de raad ligt.

De heer **Koning** (D66) zit vooral met het punt van de consistentie. Hij begrijpt heel goed dat het college ook zoekt naar wat de raad in dezen wil. De raad heeft nu de mogelijkheid om zich uit te spreken. Daar wordt ook gebruik van gemaakt. Stadsbelang Utrecht doet dat ook. Maar ook hij wil gezegd hebben dat hij de bewoordingen van Stadsbelang Utrecht nogal heftig vindt.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat hij gedwongen wordt om nu te zeggen dat hij niet met het voorstel kan instemmen. Hij vindt dat hij nu gepiepeld wordt. Hij heeft geen eigenstandige afweging kunnen maken. Daar heeft hij een commissievergadering voor nodig, waar een uitwisseling van gedachten plaatsvindt. Die uitwisseling heeft niet plaatsgevonden. Hij wordt nu gedwongen om een punt te zetten, om een grens te trekken en te zeggen: college, tot hier en niet verder.

De heer **Maas** (Volt) merkt op iedereen de diepe wens heeft om Marokko te helpen en te ondersteunen, gehoord de verhalen uit Marokko. De pijn en het verdriet in Marokko zijn voelbaar. Zijn fractie begrijpt daarom heel goed dat het college voorstelt om geld te doneren; ze ondersteunt dat ook. Maar de raad heeft ook de lastige taak om de brede context van zijn keuzes te overwegen. De gemeente worstelt met beperkte middelen en staat voor pijnlijke bezuinigingen. Tegen die achtergrond is het lastig te vernemen hoe snel dit besluit is genomen. Het besluit is lastig uit te leggen als je elke euro moet omdraaien.
Over de communicatie hebben voorgaande sprekers al het een en ander gezegd. Bij een rondje bellen met collega's in andere gemeenten heeft zijn fractie geconstateerd dat het in andere steden heel anders is gegaan. Het is bijzonder jammer dat de raad van Utrecht niet eerst geconsulteerd is. Dit debat maakt vooral duidelijk dat er behoefte is aan duidelijke regels. Hoe gaat de gemeente reageren op dergelijke rampen? Wat is daarbij de rol van de raad? Wat zijn fractie betreft, moet daar eens uitgebreid over doorgepraat worden.
Zijn fractie steunt de donatie aan Marokko, maar ze is kritisch over eventuele volgende donaties.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat de Partij voor de Dieren de donatie aan Marokko volledig steunt. Zijn fractie wil echter drie kanttekeningen plaatsen bij het voorstel.
Het college schrijft zelf al over de precedentwerking en stelt voor om in gesprek te gaan met de raad over de werkwijze bij toekomstige rampen. Meer partijen hebben al gezegd dat dit een goed idee is.

Wat zijn fractie betreft moet dit gesprek niet gaan over wanneer en aan welke landen wordt gedoneerd, maar ook over de soort ramp en de hoogte van het bedrag – moet het bijvoorbeeld altijd € 1 per inwoner zijn?
De Partij van de Dieren vindt dat het gesprek ook zou moeten gaan over het voorkomen van rampen. Immers, door klimaatverandering zal het aantal natuurrampen alleen maar toenemen en dus ook het aantal donaties toenemen.
Het college bracht het nieuws over de donatie vorige week als een collegebesluit naar buiten, waarmee het de raad op achterstand zette. Dat beeld wordt door zijn fractie gedeeld.
Zijn fractie vindt de financiële dekking van de donatie vreemd. Er wordt een beroep gedaan op de post onvoorzien, maar als de Partij voor de Dieren als oppositiepartij een beroep zou doen op deze dekkingspost, zou dat gegarandeerd door het college van een negatief advies voorzien worden. Hoe nobel het doel ook is, deze werkwijze roept vragen op, ook gezien bijvoorbeeld de discussie over het voorstel van de Partij voor de Dieren om bij de voorjaarsnota drie keer € 100.000 beschikbaar te stellen voor dierenhulporganisaties. Het voorgestelde budget was vrij besteedbaar, maar volgens de wethouder Financiën was dat niet volgens de spelregels. Is dit budget voor de noodhulp aan Marokko dan wel volgens de spelregels? Zijn fractie zal daar nu geen punt van maken, want ze steunt de donatie aan Marokko volledig; de hulp is gewoon hartverscheurend nodig.

Mevrouw **Fattal** (GroenLinks) merkt op dat de fractie van GroenLinks trots is over het feit dat Utrecht bijdraagt aan het lenigen van de nood in Marokko. Ze ziet het leed bij de inwoners van Marokko, maar ook bij de meer dan 30.000 Marokkaans-Nederlandse inwoners van Utrecht. Deze mensen rouwen, maar zij is er ontzettend trots op dat Utrecht voor hen probeert een gebaar te maken, om iets van die rouw weg te nemen.
Tegelijkertijd hoort haar fractie ook de wens van de raad om hier verder over door te praten. Die wens is natuurlijk terecht, want rampen zullen zich vaker gaan voordoen. Het college zegt ook terecht dat er een precedentwerking uitgaat van de donatie. Zij vraagt een toezegging van de burgemeester om een voorzet te doen voor een gesprek hierover. Een beleidskader of iets dergelijks wordt te ingewikkeld, maar de raad moet wel met elkaar wisselen hoe deze zaak in de toekomst verder moet worden aangepakt. Het is fijn om dat gesprek te voeren aan de hand van een voorzet van het college.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat ook de gedachten van de CDA-fractie uitgaan naar de vreselijke situatie in Marokko en naar alle getroffenen. Ook de CDA-fractie zal het voorstel steunen. Tegelijkertijd deelt haar fractie de mening dat het van de zotte is hoe deze procedure is verlopen. Daar moet de raad echt heel kritisch op zijn.
Ze sluit zich ook aan bij de opmerking van de Partij voor de Dieren over het feit dat de dekking wat discutabel is. Haar fractie zag ook dat, los van de post onvoorzien, ook een post werd benut die bestemd is voor maatschappelijke organisaties, terwijl er vanuit de stad signalen komen dat er bij veel mensen veel behoefte is aan steun, gezien de stijgende kosten van levensonderhoud.
Ook haar fractie wil graag het gesprek over dit onderwerp aangaan. Ze hoopt, net als D66, dat de raad betere kaders zal krijgen voor het verstrekken van bedragen voor noodhulp en dat de raad daarbij niet zal worden gepasseerd.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) merkt op dat het natuurlijk verschrikkelijk is was er in Marokko is gebeurd. Hij kan zich wat dat betreft aansluiten bij de woorden van mevrouw Kendir. Ook de gedachten van zijn fractie zijn bij de slachtoffers.

Tegelijkertijd snapt zijn fractie het dilemma waar het college mee heeft geworsteld. Zijn fractie kan de oproep van de Partij voor de Dieren steunen om het gesprek over het verstrekken van donaties aan te gaan in de commissie.

De heer **De Pagter** (VVD) merkt op dat de beelden uit Marokko iedereen diep raken. Ook de gedachten van zijn fractie gaan uit naar iedereen die door de ramp getroffen is. Hij geeft een groot compliment aan de Utrechters die zich hard inzetten om hulp te bieden. Hetzelfde geldt natuurlijk voor iedereen die zich inzet om hulp te bieden in Libië.
In het raadsvoorstel wordt voorgesteld om € 1 per inwoner, oftewel € 368.000 te doneren voor hulp aan Marokko. Daar heeft de VVD moeite mee, om diverse redenen. Hoewel ook de VVD heel erg meeleeft in deze situatie, vindt ze het geven van dergelijke noodsteun geen taak van de gemeente. Ze kan zich wat dat betreft grotendeels aansluiten bij hetgeen D66 hierover gezegd heeft. Wat zijn fractie betreft is het beter om duidelijk te zijn en als gemeente in het vervolg geen noodsteun meer te geven. Er is nu namelijk geen helder beleid, waardoor wel noodsteun wordt gegeven aan Marokko, maar niet aan Libië. Dat is wrang.
Zijn fractie sluit zich ook aan bij de opmerkingen over de manier waarop het voorstel aan de raad is aangeboden; eerst met een brief, daarna toch met een voorstel. De manier waarop dit voorstel financieel is gedekt, kan echt niet wat zijn fractie betreft. Ook op dit punt sluit hij zich aan bij de opmerking van de Partij voor de Dieren. Hij is benieuwd hoe het college hierop reageert. Hij verwacht dat het college erkent dat dit niet de schoonheidsprijs verdient.
Ondanks het voorgaande zal zijn fractie toch voor het voorstel stemmen. De reden daarvoor is dat het college de steun al heeft toegezegd. Het is dan niet netjes om die steun alsnog in te trekken.

De heer **Sungur** (DENK) stelt dat ook zijn fractie verrast was toen ze plotseling het besluit van het college zag, vooral ook omdat zijn collega Ismael El Abassi via mondelinge vragen juist het draagvlak in de raad wilde meegeven. Dat had alles wellicht wat makkelijker gemaakt, ook voor het college. Het is vooral teleurstellend dat deze discussie zich op deze manier afspeelt bij de behandeling van juist dit raadsvoorstel. Dat had echt anders gekund.
Zijn fractie wenst de nabestaanden vooral veel sterkte. Ze hoopt dat deze donatie kan bijdragen aan hun welbevinden.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat zijn fractie het voorstel van harte steunt, gezien het grote verdriet dat ze in Marokko ziet en bij de inwoners van Utrecht die in Marokko familie of kennissen hebben.
Zijn fractie snapt de zoektocht die veel partijen in de raad noemen. Tegelijkertijd ziet en leest zijn fractie dat het college diezelfde zoektocht had. Wat de gemeente voor Turkije heeft gedaan, op initiatief van de raad, betekent ook iets voor de wijze waarop de gemeente reageert op de ramp in Marokko. Als het college geen actie had ondernomen, had de raad waarschijnlijk aan de bel getrokken. Er moet op dit punt dus wat meer scherpte komen. Aanvullend op de opmerkingen die hierover al gemaakt zijn, vraagt hij zich af of er niet in G4- of VNG-verband over dit punt kan worden gesproken.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) begint met het namens de raad uitspreken van een blijk van medeleven aan alle mensen die slachtoffer zijn van de heel vreselijke natuurramp in Marokko. Die ramp raakt de Utrechtse gemeenschap diep, want alleen al in Utrecht zijn er ruim 31.000 mensen met een Marokkaans-Nederlandse achtergrond. Dat is in Utrecht de allergrootste groep mensen met

een migratieachtergrond, bijvoorbeeld dubbel zo veel als de groep mensen met een Turkse achtergrond. Die gemeenschap – zij heeft de mensen ook gesproken in de afgelopen weken – is diep geraakt. Om die reden heeft het college, toen ook andere steden, waaronder Amsterdam en Rotterdam, al heel snel hulp toezegden, gemeend om hetzelfde gebaar te moeten maken.
Het college heeft zich echt voor een dilemma gesteld gezien. Destijds, bij de ramp in Turkije, werden er mondelinge vragen gesteld, inclusief de vraag aan het college of Utrecht ook meedeed aan de € 1-regeling. Die vragen werden door alle fracties in de raad onderschreven, uitgezonderd de heer Bosch van de PVV. Toen is met z'n allen gezegd: dat moeten we doen. Als zich dan binnen een jaar een ramp van vergelijkbare omvang voordoet, in een land met een enorm sterke relatie met een deel van de inwoners van onze stad, is het toch moeilijk uit te leggen als er gezegd zou worden: nu doen we het niet. Om die reden heeft zij, niet alleen vanuit haar rol als burgemeester, maar ook vanuit haar rol als burgermoeder, gemeend dat Utrecht op dit punt niet kon achterblijven.
Tegelijkertijd – dat ziet men ook in de brief die het college gestuurd heeft – staat de gemeente voor een dilemma. Een aantal kritische raadsleden heeft terecht gezegd dat gemeenten er feitelijk niet voor zijn om internationale noodhulp te verlenen. Dat is niet de core business van gemeenten. Maar het is ook ontzettend lastig om aan de voorkant allerlei spelregels te verzinnen aan de hand waarvan bepaald kan worden wanneer de gemeente wel iets doet en wanneer niet. Dan kom je al snel terecht bij de vraag of je als stad direct in verbinding staat met een getroffen gebied, al was het maar omdat de stad een grote gemeenschap heeft van mensen die direct betrokken zijn, die mensen verliezen, die rouwen en die bezorgd zijn.
Het lijkt haar heel verstandig om het gesprek te voeren over deze wijze waarop de gemeente hier in de toekomst mee moet omgaan. Daarbij kunnen alle opties aan de orde zijn. Het is ook erg onplezierig dat de raad en het college op dit moment, nu het gaat om het geven van noodhulp aan een getroffen gebied, op deze manier met elkaar in deze discussie terechtkomen. Dat is niet wat het college beoogt.
Als je snel moet handelen, gaat het sowieso nooit precies zoals je het misschien had moeten of willen doen. Een gevonden dekking verdient per definitie geen schoonheidsprijs, want de gemeente zit nu eenmaal in een situatie van financiële krapte. Je kunt geld dat je overhoudt inderdaad ook aan andere dingen besteden. Dat is gewoon een politieke afweging.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat de burgemeester een realiteit voorspiegelt die ook op een andere manier zou kunnen worden gepresenteerd, waardoor het plaatje er heel anders uitziet. De burgemeester werd geconfronteerd met steden die stante pede beslisten om geld uit te geven en voelde zich daardoor onder druk gezet. "Wij moeten ook wat doen, want wij zijn lid van de G4". Negatief gesteund door een vragenset van DENK, voelde de burgemeester zich onder druk gezet en heeft zij uiteindelijk, eerst tegensputterend, maar later omdat het niet anders kon, besloten om dit gebaar te maken.

De **voorzitter** vraagt de heer Bos wat zijn vraag is.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vervolgt dat de burgemeester niet kan ontkennen dat dat zo is. Zij besluit dan de raad te bruskeren en die totaal buitenspel te zetten. Dat vindt hij een heel kwalijke zaak. Het is niet zorgvuldig. Het had ook zorgvuldig en snel gekund, desnoods door het bijeenroepen van alle fractievoorzitters.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) heeft een punt van orde. De toon van de heer Bos is erg venijnig en

verwijtend. De heer Bos zou de voorzitter niet moeten negeren als die hem vraagt om tot zijn vraag te komen. Verder zou de heer Bos via de voorzitter moeten praten en niet rechtstreeks tot de burgermeester.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) antwoordt de heer Van der Zweth dat hij gaat over zijn eigen woorden en hij ook gaat over de manier waarop hij het college benadert. Als de heer Van der Zweth daar problemen mee heeft, dan is dat zo.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) vervolgt dat zij heeft geprobeerd duidelijk te maken dat de discussie niet begon na de aardbeving in Marokko, maar al daarvoor, toen men met elkaar is overgegaan tot handelen na de ramp in Turkije. Dat heeft de hele raad destijds gewild. De naam van de heer Bos stond ook onder die schriftelijke vragen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat het op dat moment een eigenstandige afweging van hem was om zijn naam onder die vragen te zetten. Vanuit DENK zijn schriftelijke vragen gepresenteerd. Die waren niet door alle partijen ondertekend. Dat was een concept-vragensetje. Daar had zijn naam ook onder gekund in een later stadium. Dan had hij wellicht kunnen instemmen met die steun. Maar hem werd die keuze niet gelaten.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) merkt op dat zij twee dingen uit elkaar probeert te houden. Aan de ene kant wil zij uitleggen waarom het college, gelet op de omstandigheden en de recente geschiedenis, van mening is dat dit een gerechtvaardigd voorstel is. Tegelijkertijd is zij het eens met de raad dat het wijs is om met elkaar de discussie aan te gaan aan de hand van de vraag: wat doen we op het moment dat zoiets opnieuw aan de orde is? Het lijkt haar heel goed om daar een keer aan de voorkant over te spreken. Volgens haar is daar ook brede steun voor. Dan zijn ook alle opties mogelijk, want de raad gaat daarover. Dat kan betekenen dat de raad beslist wat de heer Bosch bij motie voorstelt, namelijk om nooit meer steun te geven. Zij wil die motie oordeel raad geven. Dat kan de raad ook vanavond beslissen, als hij dat wil. De raad kan ook zeggen dat er met elkaar tot spelregels gekomen moet worden.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) gaat ervan uit dat het college onderkent laakbaar en onzorgvuldig bezig te zijn geweest.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) stelt vast dat de heer Bos er behoefte aan heeft om allerlei kwalificaties te gebruiken die zij niet voor haar rekening neemt. De heer Bos gaat over zijn vragen, maar zij gaat over haar antwoorden. Als zich zo'n ramp voordoet waardoor zo veel mensen geraakt worden in Utrecht, is er snelheid van handelen nodig. Dat zij daarover in een felle discussie terechtkomt, begrijpt en accepteert zij. Zij probeert ook te bekijken hoe dat een volgende keer voorkomen kan worden. Maar het niet volgen van het voorstel zou in ieder geval in een groot deel van Utrecht door heel veel mensen niet begrepen worden.

De heer **Bosch** (PVV) heeft een punt van orde over een opmerking van de burgemeester over de vragen over de ramp in Turkije, die door hem niet zouden zijn gesteund. Hij heeft het even nagekeken. De vragen over Turkije heeft hij destijds niet gesteund, maar zoals hij de vragen nu terugleest, had hij die vragen best kunnen steunen.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) verduidelijkt dat zij niet heeft willen zeggen dat de heer Bosch het niet heel erg zou vinden wat er gebeurd is in Turkije en in Marokko; hij heeft zojuist heel duidelijk gemaakt dat hij dat heel erg vindt. Zij heeft alleen willen meegeven dat de PVV-fractie de enige fractie was die het college niet op voorhand heeft gevraagd om € 1 per inwoner van Utrecht te doneren. Alle andere fracties hebben dat in feite via mondelinge vragen aan het college voorgelegd. Dat is wat zij heeft proberen te zeggen. Daarmee wil zij niets afdoen aan de emoties die ook de fractie van de heer Bosch heeft bij dit soort verschrikkelijke rampen en de gevolgen daarvan voor personen.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) wil allereerst haar medeleven betuigen aan alle mensen die door deze vreselijke ramp getroffen zijn. Zoals iedereen in de raad weet, is Utrecht Solidair zeer kritisch op de uitgaven van de gemeente. Maar zij had de vragen die nu gesteld worden, verwacht toen het ging om één persoon met € 1 miljoen aan dwangsommen. Dat juist over dit bedrag voor Marokko, waar zo'n vreselijke ramp heeft plaatsgevonden, zo'n drama wordt gemaakt omdat de raad dit keer niet om goedkeuring is gevraagd, vindt zij beschamend. Zij kan zich voorstellen dat er gewoon gezegd zou zijn: dat doen we gewoon, want deze ramp is te erg. In Utrecht leeft een enorm grote Marokkaans-Nederlandse gemeenschap en zij weet dat de meeste Utrechters ook meeleven met deze gemeenschap. Vaak worden over het beschikbaar stellen van heel veel geld voor bepaalde doelen nooit vragen gesteld. Zij schaamt zich diep dat er juist over het beschikbaar stellen van dit bedrag zo'n probleem wordt gemaakt.
Zij wil haar steun betuigen aan de door het college genomen beslissing. Zij snapt dat die even te snel genomen is, maar dat kan gebeuren.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) stelt dat de heer Van Heuven gelijk heeft met zijn opmerking dat de oorzaken van natuurrampen blijvende aandacht dienen te hebben. Zij vreest met hem dat dit soort dingen vaker gaan voorkomen. Dat maakt het ook belangrijk om er goed over na te denken hoe de raad in de toekomst al dan niet een rol zou willen vervullen als het gaat om het bieden van hulp.
Zij begrijpt ook de opmerking van de heer Bos dat het niet eenvoudig is om alsnog tegen het voorstel te stemmen. Tegelijkertijd voelt de heer Bos daarmee feitelijk hetzelfde dilemma als het dilemma waarvoor het college zich geplaatst zag. Het lijkt haar heel verstandig om in de commissie, al dan niet op basis van een voorstel van het college, het gesprek verder te vervolgen. Die discussie zou separaat van het onderhavige voorstel gevoerd moeten worden; zij is het eens met de opmerking dat het voeren van die discussie in het licht van wat er momenteel in Marokko speelt best heel vervelend is.

Ook de heer **Koning** (D66) moet het van het hart dat iedereen hier waarschijnlijk een beetje beschaamd zit, nu er juist over dit onderwerp zo'n debat gevoerd wordt. Toch wil hij één ding nog even scherp krijgen. Het vertrekpunt van de raad destijds, bij die andere vreselijke ramp, was: we zien dat er budgettaire ruimte is. Er was toen immers in de programmabegroting ruimte ter hoogte van 4 ton. In die zin was het uitgangspunt anders. Nu stond er in de brief van het college dat er ook nu wel geld gevonden kon worden. Dat is dus een ander vertrekpunt. Ziet het college dat ook?

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) stelt dat dit een financiële vraag is. Welke financiële vooruitzichten er op dat moment wel of niet waren, weet zij niet. Zij weet wel dat de gemeente in de komende jaren naar een situatie toegaat van veel grotere krapte. Dat heeft voor een deel te maken met

omstandigheden waar de raad nauwelijks invloed op heeft, omdat die vanuit de rijksoverheid op de gemeente af komen. Overigens doet het college er alles aan om te bekijken of de gemeente daar beter uit kan komen.
Ten slotte wil zij nog iets zeggen over de wijze waarop de middelen besteed zullen worden. De hulp gaat deze keer niet via giro 555, maar via het noodfonds van de VNG. Daarmee heeft de gemeente er meer invloed op dat het geld daadwerkelijk voor wederopbouw wordt besteed. Tegelijkertijd is het ook mogelijk, als er in Libië misschien ruimte is om daar nog iets te doen, om daar ook enige vorm van ondersteuning te verlenen. Dat is wel heel precair, want zoals bekend is de politieke situatie in Libië zodanig dat daar geen overheid is waarmee kan worden samengewerkt. Dat maakt dat de situatie in Libië echt anders is.

De voorzitter deelt mee dat over het voorstel en de motie gestemd zal worden aan het eind van de vergadering.
Daarop stelt hij aan de orde de voortzetting van de behandeling van:

22. Raadsvoorstel Beleidsnota Cultuur en verordening subsidie Beleidscultuur Cultuur 2025-2028.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) merkt op dat haar fractie er helaas niet is uitgekomen met de wethouder en de ambtelijke ondersteuning, omdat de nota simpelweg anders is opgesteld en er geen nadere regels over duurzaamheid zijn gesteld. Daarom zal haar fractie amendement 75 (Duurzaamheid opnieuw in Cultuurnota) niet wijzigen.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) deelt mee dat zij motie 334 (Waarborgen transparante en gelijkwaardige beoordeling subsidies cultuurperiode 2025-2028) intrekt, na de toezegging van de wethouder. Naar aanleiding van de beantwoording door de wethouder van de PvdA-motie 339 (Alle aanbieders van cultuur moeten bijdragen aan meer diverse en inclusieve sector en daarmee aan divers en inclusief aanbod) heeft haar fractie bij nader inzien besloten haar handtekening onder dit amendement weg te halen.

Mevrouw **Oosters** (wethouder) begint met een opmerking over amendement 75. Het in 2019 ingediende amendement over duurzaamheid is op de daarin aangegeven wijze uitgevoerd. Het criterium duurzaamheid heeft dus ook op die wijze in de Cultuurnota 2021-2024 gestaan. In de nieuwe Cultuurnota heeft het college op eenzelfde wijze een criterium voor duurzaamheid verwerkt onder het kopje "Uitvoerbaarheid" op pagina 29, als onderdeel van een van de drie criteria die in de nota zijn opgenomen. Daarbij wordt niet gevraagd om een visie, maar om concrete acties en ambities die ook gemonitord worden bij de gesprekken gedurende de looptijd van de Cultuurnota. Het amendement van de Partij voor de Dieren vraagt om een visie op duurzaamheid als knock-outcriterium in de subsidieregeling zelf, dus niet als onderdeel van het geheel van de weging. Een instelling die een aanvraag doet en geen visie op duurzaamheid indient - waar ook geen heldere kaders voor bestaan - zou dan dus geen aanvraag meer kunnen indienen. In de nota zoals die nu is, wordt de duurzaamheid meegewogen als onderdeel van het geheel. Er ontstaat dus een slechtere score voor de aanvraag als er geen concrete acties worden beschreven om de organisatie te verduurzamen. In het kader van het zo toegankelijk mogelijk maken van de aanvraag en het versterken van de eigen kracht van de organisatie, blijft het college dus bij de versie van de nota zoals die is.

De **voorzitter** deelt mee dat over het voorstel en de ingediende moties en amendementen gestemd zal worden aan het eind van de vergadering.

De heer **De Pagter** (VVD) heeft een punt van orde. Hij wijst erop dat het inmiddels 23.00 uur is. Agendapunt 16 zou dus kunnen worden doorgeschoven naar de volgende vergadering. Alleen heeft hij begrepen dat de heer Claasen bij dit agendapunt zijn maidenspeech zal houden. In de volgende raadsvergadering zal het tijdelijk raadslidmaatschap van de heer Claasen echter beëindigd zijn, dus dat zou heel wrang zijn. Hij stelt voor dat de heer Claasen nog wel in de gelegenheid wordt gesteld zijn maidenspeech te houden en dat de rest van het agendapunt zal worden behandeld in de volgende raadsvergadering.

De heer **Sungur** (DENK) hecht eraan dat het agendapunt dan ook vanavond wordt afgerond.

Mevrouw **Passier** (Volt) sluit zich aan bij het voorstel van de heer De Pagter, gelet op het feit dat met de behandeling van agendapunt 16 wel enige tijd gemoeid zal zijn.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) steunt het voorstel van de heer Sungur. Zijn fractiegenoot Titus Stam heeft veel tijd gestoken in de voorbereiding van agendapunt 16, maar ook hij zal op 2 november geen raadslid meer zijn.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt het een goed idee om vanavond in ieder geval naar de inbreng van de heer Claasen te luisteren.

De heer **Van Heuven** (PvdD) gunt de heer Claasen zijn maidenspeech. Met zijn bijdrage aan agendapunt 16 zal hij in 30 seconden klaar zijn. De in te dienen moties lijken erg op elkaar, dus volgens hem kan daarmee heel veel tijd gewonnen worden.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) spreekt haar steun uit voor het voorstel van de heer De Pagter. De VVD heeft haar veto uitgesproken over het langer doorvergaderen om de agenda helemaal af te kunnen werken. Om die reden denkt zij dat het vanavond moet blijven bij de maidenspeech van de heer Claasen.

De heer **Koning** (D66) steunt het voorstel van de VVD.

De heer **Bosch** (PVV) geeft eveneens steun aan het voorstel van de VVD.

De **voorzitter** stelt vast dat er voldoende steun is voor het voorstel van de heer De Pagter. Hij zal agendapunt 16 aan de orde stellen, waarna de heer Claasen het woord krijgt voor het houden van zijn maidenspeech. De verdere behandeling van agendapunt 16 zal dan plaatsvinden in de raadsvergadering van 2 november.

16. <u>Afrondende besluitvorming Reclame in de openbare ruimte</u>.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Claasen voor het houden van zijn maidenspeech.

De heer **Claasen** (GroenLinks) memoreert het jaar 1974, het jaar waarin hij als scholier van het

Bonifatiuscollege samen met een kameraadje burgemeester Vonhoff mocht interviewen voor de schoolkrant. Dat was zijn eerste optreden in het stadhuis. Zij wilden de burgemeester eens kritisch interviewen, maar hij liet hen alle hoeken van de kamer zien.
Utrecht is een fantastische stad, maar het is ook steeds meer een stad van de happy few. Destijds waren de woningen nog betaalbaar. Maar wil hij nu zijn kinderen en kleinkinderen bezoeken, dan moet hij de onbetaalbare stad uit, want voor hen waren hier geen woningen.
Naast de betaalbaarheid draagt hij ook duurzaamheid hoog in het vaandel. Utrecht moet een duurzame stad zijn voor iedereen, een stad met een duurzame openbare ruimte. GroenLinks van mening dat de openbare ruimte een plek is waar iedereen de schoonheid van de stad mag beleven zonder steeds geconfronteerd te hoeven worden met de reclameboodschap van de hoogste bieder. Daarom is GroenLinks mede-indiener van de moties van PvdD om gok-, vlees- en alcoholreclames uit de openbare ruimte te halen. GroenLinks is namelijk tegen vercommercialisering van de openbare ruimte. GroenLinks en PvdD verzoeken het college om de openbare ruimte geen plek te laten zijn waarin verslaving wordt gestimuleerd en waarin de opwarming van de aarde wordt gepromoot. Steigerdoeken hebben een negatieve impact op de openbare ruimte. GroenLinks verzoekt het college om de Verordening en beleidsregels zodanig aan te passen dat commerciële reclame-uitingen op steigerdoeken met ingang van 1 juli 2024 in Utrecht niet meer zijn toegestaan. Daarom dient hij motie 343 (Geen steigerdoeken in Utrecht).
Hij wijst op de onwenselijkheid van lichtmasten die worden gebruikt voor reclamedoeleinden. De lichtmasten zijn slecht voor de verkeersveiligheid, zetten aan tot meer consumentisme en vragen onnodige energie. GroenLinks verzoekt het college om voor 2033 op een integraal wegingsmoment de raad voor te leggen om de overeenkomst te beëindigen voor de lichtmast op de A2. Daarom dient GroenLinks motie 344 (Uitfaseren lichtmastreclame) in. Daarnaast verzoekt GroenLinks het college om de overeenkomst voor de mast langs de A12 eenmalig aan te besteden met een zo kort mogelijke looptijd en de raad ruim voor het einde van de looptijd op een integraal afwegingsmoment de afweging voor te leggen de overeenkomst te beëindigen.
(Applaus.)

De voorzitter verleent daarop het woord aan de nestor van de raad, de heer Bos, die zal reflecteren op de maidenspeeches van Venita Dada-Anthonij en Fred Claasen.

De heer **Bos** (nestor) spreekt de volgende woorden.
Voorzitter. Venita Dada-Anthonij. Namen nodigen soms uit tot associatie. Dat doet jouw naam bij mij al sinds je bent aangetreden als lid van de raad, zeker omdat ik je de eerste anderhalf jaar niet heb mogen horen spreken in commissie- of raadsverband. Al associërend brengt jouw naam mij naar Venetië. Venita, de vlinder van Venetië. Venetië, de stad van de liefde, de romantiek, de schilderkunst, de renaissance, de barok. Diepe, warme kleuren. Ik ben er samen met mijn vrouw geweest en heb Venetië mogen ervaren. Het is een prachtige stad, net zoals jouw naam, Venita, de vlinder van Venetië. Prachtig.
Venita, als ik me verdiep in jou, dan zie ik een vrouw die kansen heeft gekregen en kansen heeft gepakt. Een vrouw die daarin heel succesvol is geweest, met een intrinsieke motivatie, die is gevoed en wordt gevoed door je voorouderlijke geschiedenis. Een vrouw waarvoor familie en eten heel belangrijk zijn. Je bent moeder. Ook zie ik een raadslid met een bijzondere band met Utrecht en haar inwoners. Een raadslid met een missie, die inwoners dezelfde kansen wil geven en laten pakken; kansen die zij zelf ook heeft gehad. Een raadslid dat gelooft in de eigen kracht van de mensen en de samenleving.

Ik vroeg Venita of zij nog iets over zichzelf wilde delen met mij. Ik weet nu dat zij last heeft van hoogtevrees, dat ze wel kan koken maar niet kan bakken, en dat haar gezicht altijd uitdraagt wat zij van iets of iemand vindt. Ze sloot af met de opmerking dat ze eigenlijk heel saai was. Welnu, na wat ik gezien en gehoord heb, ben je dat in mijn ogen helemaal niet. Je lijkt me een zeer betrouwbaar en degelijk mens. Ik denk dat de kernkwaliteiten zijn die je nodig hebt als mens, als ondernemer en in de politiek.
Venita, ik hoop dat je de doelen die je jezelf gesteld hebt voor de komende periode werkelijkheid zullen worden. Wij wensen je heel veel succes bij het verwezenlijken daarvan. Dank je wel!
(Applaus.)
Voorzitter. Dan moet ik het over Fred Claasen hebben. Fred, ik zal je snel uit de droom helpen: jouw naam nodigt niet uit tot associaties en tot verhandelingen over de schoonheid der steden en namen en de pracht van het leven – tenminste niet bij mij. Tegelijkertijd is op de website van GroenLinks dikgedrukt een boodschap te zien, jouw leidmotief om politiek actief te zijn. Die boodschap is wel heel mooi en inclusief. Je schrijft: "Waar je ook bent geboren, hoeveel je ook verdient, welke school je ook hebt gedaan, hoe je er ook uitziet, waarin je ook gelooft, van wie je ook houdt. Je mag er zijn in Utrecht. En dat moet zo blijven." Dit lijkt wel uit je tenen te komen. Dat je hiervoor wilt strijden, is mooi, met alles wat je in je hebt. Dat is prachtig. Dat blijkt ook wel, gezien je woorden over je kinderen en je kleinkinderen, en over de inbreng die ik op diverse beleidsterreinen van je heb mogen beluisteren. Je zet niemand in de hoek.
Fred, je bent een zwaargewicht op het gebied van besturen van delen van publieke overheidsinstellingen, zowel in stedelijke als in regionale zin. GroenLinks mag heel blij zijn met zo'n professional, die al heel veel heeft gezien en die weet hoe overheidsorganisaties werken. Resultaatgerichtheid, scherpe analyses en volharding maken van sturen een feest. Ik hoop dat jouw kleinkinderen ook in Utrecht kunnen zijn. Ik zag dat je woning in ieder geval voldoende ruimte heeft om een paar logeerkamers te maken.
Fred, je was al commissielid. Je wordt nu raadslid. Over een maand zul je weer commissielid zijn, hoop ik. Wij verwelkomen je nu in de raad en hopen dat de doelen die je jezelf gesteld hebt voor de komende periode werkelijkheid zullen worden. Wij wensen je heel veel succes bij het verwezenlijken daarvan. Dank je wel!
(Applaus.)

De **voorzitter** feliciteert de toegesproken raadsleden met hun maidenspeech.
Daarop schorst hij de vergadering voor een kwartier. Na de schorsing zullen de stemmingen plaatsvinden.

De **voorzitter** heropent de vergadering en deelt mee dat de raadsleden Oudejans, Te Hoonte en Deldjou Fard afwezig zijn. Er zal dus door 42 raadsleden worden gestemd.

Aan de orde is de stemming over de actuele motie 298 (Verbied koranverbrandingen en -verscheuringen).

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) merkt op dat het college al in gesprek is met het Rijk over het demonstratierecht. Daarnaast is het verscheuren of verbranden van korans krachtens Europees recht al verboden. In dat licht zorgt deze motie alleen maar voor meer aandacht voor een groep die het helaas juist om die aandacht te doen is. Daarnaast vindt zijn fractie dat het aannemen van de motie de burgemeester in een positie brengt die ongewenst is, vanwege haar neutraliteit. Kortom, voor zijn

fractie zijn er genoeg redenen om tegen de motie te stemmen.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat het verscheuren of verbranden van een koran of welk boek dan ook natuurlijk idioot is. Maar hoe meer podium je dergelijke idioten geeft, hoe meer aandacht zij krijgen. Daarom stemt hij tegen de motie.

De heer **Van Steeg** (CDA) merkt op dat ook zijn fractie koranverbrandingen vreselijk vindt. Ze kan de burgemeester goed volgen dat dit op het bordje van Den Haag ligt. Daar is men er al mee bezig. Om die reden zal zijn fractie tegen de motie stemmen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt de motie overbodig. Daarom zal hij tegenstemmen.

De heer **Maas** (Volt) merkt op dat zijn fractie het standpunt van het CDA volgt.

Mevrouw **Assen** (PvdA) stelt dat haar fractie met deze motie heeft geworsteld. Met DENK vindt ze dat boekverbrandingen überhaupt, maar zeker ook koranverbrandingen, bedoeld om mensen te kwetsen, verwerpelijk zijn. Daarom is ze blij dat er in de Tweede Kamer onder andere door PvdA, GroenLinks en D66 gewerkt wordt aan een voorstel om hate crimes aan te pakken. Boekverbrandingen vormen daar een onderdeel van. De motie draagt echter niet bij aan een oplossing om dit probleem echt aan te pakken. Daarom stemt haar fractie tegen de motie.

Over de actuele motie 298 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, Student & Starter, DENK, EenUtrecht, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

De voorzitter stelt hierna aan de orde de stemming over de moties die zijn ingediend tijdens de behandeling van de afrondende besluitvorming na het debat over Financiële bestaanszekerheid en Werk en re-integratie.

Aan de orde is de stemming over motie 299 (Focus op de mensen die het het hardste nodig hebben).

Over motie 299 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, Student & Starter, DENK, EenUtrecht en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 302 (Blijf investeren in Utrechters die moeite hebben met rondkomen en meedoen).

Over motie 302 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Volt, DENK, PVV, EenUtrecht, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

De voorzitter stelt hierna aan de orde de stemming over de moties die zijn ingediend tijdens de behandeling van de afrondende besluitvorming na het debat over Aanpak inclusieve stagemarkt en actieplan MBO.

Aan de orde is de stemming over motie 303 (Hoger mikken voor het aantal mbo-stages).

Over motie 303 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fractie van de ChristenUnie ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 310 (Naming & Shaming discriminerende bedrijven).

Over motie 310 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PvdD, DENK, EenUtrecht en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 311 (Geen studievertraging door discriminatie).

Over motie 311 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, Student & Starter, DENK, PVV, EenUtrecht, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 315 (Een sluitende aanpak voor stageplaatsen in Utrecht).

Over motie 315 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, Student & Starter, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

De voorzitter stelt hierna aan de orde de stemming over de moties die zijn ingediend tijdens de behandeling van de afrondende besluitvorming na het debat over Actieagenda Utrechtse Economie.

Aan de orde is de stemming over motie 317 (Werk verder aan een scherp profiel voor Utrechtse economie).

Over motie 317 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, Stadsbelang Utrecht, VVD en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 320 (Maak economische doelen meetbaar).

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vindt het goed om meetbare doelen te stellen, maar dat gebeurt al in de programmabegroting. Het lijkt hem goed om die daarin op te nemen en die niet los in de beleidsdoelstellingen op te nemen. Daarom stemt zijn fractie tegen de motie.

Over motie 320 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Volt, D66, CDA, PvdD, Student & Starter, Stadsbelang Utrecht, VVD, DENK, PVV, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 322 (Pak de verantwoordelijkheid voor de keten).

De heer **Van Steeg** (CDA) stelt dat de motie vrij absoluut gesteld is. Desalniettemin zal zijn fractie voorstemmen, want ze vindt dat de gemeente in de keten wel een verantwoordelijkheid heeft, die de gemeente ook moet nemen. Zijn fractie ziet uit naar de wijze waarop dit wordt uitgewerkt.

Over motie 322 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Stadsbelang Utrecht, PVV en Utrecht Solidair ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 324 (Logistieke bedrijven passen bij centraal Utrecht).

Over motie 324 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, CDA, Student & Starter, Stadsbelang Utrecht, VVD, DENK, PVV en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 325 (Van index naar criteria).

Over motie 325 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, VVD en Stadsbelang Utrecht ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 326 (MKB telt mee).

Over motie 326 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, CDA, PvdD, Student & Starter, Stadsbelang Utrecht, VVD, PVV, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

De voorzitter stelt hierna aan de orde de stemming over de moties die zijn ingediend tijdens de behandeling van de afrondende besluitvorming na het debat over de evaluatie van de verkiezingen.

Aan de orde is de stemming over motie 327 (Geef vrijwilligers de keuze op verkiezingsdag).

Over motie 327 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het lid van de fractie van Stadsbelang Utrecht ertegen gestemd heeft en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 328 (Bijstand in het stemhokje).

Over motie 328 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV en Stadsbelang Utrecht ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 66 (Op weg naar een uitnodigend raadgevend referendum).

Over amendement 66 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van DENK, PVV, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden

ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 67 (Besluiten over belastingen niet referendabel).

De heer **Stellinga** (CDA) merkt op dat het CDA geen voorstander is van het raadgevend referendum. Met dit amendement doen de coalitiepartijen aan cherry picking. De bedoeling van het amendement is overduidelijk om het besluit om betaald parkeren in te voeren in de hele gemeente netjes van het referendum uit te zonderen, zonder dat deze partijen gedoe krijgen met het totale gebrek aan draagvlak. Het CDA stemt tegen het amendement.

De heer **De Pagter** (VVD) stelt dat zijn fractie lang met de heer Dekkers heeft overlegd om tot een gezamenlijk amendement te komen, omdat ook zijn fractie vindt dat het invoeren van belastingen niet referendabel zou moeten zijn. In dit amendement wordt echter voorgesteld om in de toelichting bij de Verordening op te nemen: "Een besluit over het vaststellen van beleid over invoering, wijzigen of afschaffen van tarieven en belastingen komt ook niet in aanmerking voor een referendum voor zover het gaat over belastingen". Dat vindt zijn fractie te vaag. Het is niet duidelijk wat dit precies inhoudt. Daar zullen dus veel juridische discussies over ontstaan. Om die reden stemt zijn fractie tegen dit amendement.

Over amendement 67 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, ChristenUnie, D66, PvdD, Student & Starter en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 68 (Ook verworpen voorstellen zijn referendabel).

Over amendement 68 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, Stadsbelang Utrecht, DENK, PVV, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 69 (Alleen uitzondering als er al referendum is geweest).

Over amendement 69 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fractie van GroenLinks ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 70 (Benoem in raadsvoorstel of het referendabel is).

Over amendement 70 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 71 (Bepalen verkiezingsdag).

Over amendement 71 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het geamendeerde raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

De heer **Stellinga** (CDA) merkt op dat het CDA meer gelooft in burgeradvies en burgerberaad om de mening van Utrechters te peilen dan in het raadgevend referendum. Dat was in 2017 al zo en dat is nog steeds zo. Maar het referendum is er nu eenmaal en dan kan het maar beter goed geregeld zijn. Ten opzichte van de verordening uit 2017 ziet het CDA duidelijke verbeteringen, maar het amendement van GroenLinks heeft het toch gehaald. Daarom stemt het CDA tegen.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat hij, door het aannemen van het in zijn ogen schandalige amendement 67, waarbij de inwoners nog meer monddood worden gemaakt en het dualisme blijkbaar echt is overleden, tegen het amendement stemt.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat hij met veel spijt toch moet tegenstemmen. Hij had graag willen voorstemmen, want het voorstel bevat een aantal goede verbeteringen. Maar door het aannemen van amendement 67 is er sprake van een grote verslechtering.

De heer **De Pagter** (VVD) is blij dat de door zijn fractie ingediende amendementen zijn aangenomen. Tegelijkertijd is zijn fractie niet blij met het aannemen van amendement 67. Zijn fractie denkt dat het nog wel een lange juridische discussie zal worden of het voorstel inzake het betaald parkeren referendabel zal worden, gelet op het gestelde in amendement 67. Overigens is zijn fractie ervan overtuigd dat dat voorstel nog steeds wel referendabel is. Zijn fractie ziet het tegemoet. Zijn fractie stemt tegen het voorstel.

De heer **Maas** (Volt) stelt dat Volt niet voor referenda is. Maar de verordening is er nu eenmaal. De verordening is nu verbeterd, zeker met de aanvullingen die vandaag aangenomen zijn. Om die reden zal Volt voor het voorstel stemmen.

De heer **Sungur** (DENK) stelt dat de voorliggende verordening een politieke opdracht was, die netjes is uitgevoerd door een aantal partijen. Zijn fractie zal tegenstemmen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat je, als je kijkt wat er gebeurt met de invoering van betaald parkeren, moet vaststellen dat er sprake is van onzorgvuldige besluitvorming. Dat wordt ook gevoed door een referendumverordening met een amendement dat daar hard op ingrijpt. Daar is zijn fractie niet van. Daarom zal zijn fractie tegenstemmen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat er nu weer wat wijzigingen op het voorliggende voorstel zijn aangebracht. Daarmee is het voorstel weer mooi in lijn met het initiatiefvoorstel dat ooit is ingediend door de heer Eggermont en mevrouw Scholten. Het voorstel past mooi bij de bedoeling die zij hadden, ondanks de juridische discussies die daarna gevolgd zijn. Zijn fractie stemt voor het voorstel.

Over het geamendeerde raadsvoorstel wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, ChristenUnie, D66, PvdD, Student & Starter en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het geamendeerde raadsvoorstel is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 330 (Alsnog ruimte voor inleidend verzoek referendum windmolens Rijnenburg en Reijerscop).

Over motie 330 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 331 (Op weg naar een volledig raadgevend referendum).

Over motie 331 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van DENK, PVV, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 332 (Bewoners moeten iets te zeggen hebben).

Over motie 332 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, Stadsbelang Utrecht, VVD, DENK, PVV, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 72 (Cofinanciering om draagvlak te waarborgen).

Over amendement 72 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Stadsbelang Utrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 73 (Stip op de horizon, houd die eigen broek omhoog).

Over amendement 73 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Stadsbelang Utrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 74 (Betaalbare cultuur met de U-pas).

Mevrouw **Assen** (PvdA) steunt het doel van het amendement, zoals ook blijkt uit de motie die de PvdA heeft ingediend. Alleen vindt de PvdA de 50% te rigide, omdat er ook op andere manieren een passend aantrekkelijk aanbod voor U-pashouders kan komen. Daarom stemt de PvdA tegen het amendement.

Over amendement 74 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PvdD, DENK en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 75 (Duurzaamheid opnieuw in de cultuurnota).

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) merkt op dat haar fractie de richtlijnen van OCW afwacht. Daarom stemt haar fractie tegen het amendement.

Over amendement 75 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, ChristenUnie, CDA, PvdD, EenUtrecht en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 76 (Ook in de toekomst geen gebruik van dieren in de cultuursector).

Over amendement 76 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de VVD-fractie ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 77 (De gemeenteraad heeft zeggenschap over cultuursubsidies).

Over amendement 77 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Utrecht Solidair, PVV en Stadsbelang Utrecht ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 78 (De vier pijlers opnemen in het raadsbesluit).

Over amendement 78 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Volt, Stadsbelang Utrecht, VVD en PVV ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het geamendeerde raadsvoorstel Beleidsnota Cultuur en verordening subsidie Beleidsnota Cultuur 2025-2028.

Mevrouw **Nolten** (BIJ1) merkt op dat haar fractie tegen het voorstel zal stemmen, hoewel ze positief is over de inhoud van de nota. Er is echter te weinig geld beschikbaar voor het aantal aanvragen. Nu het amendement van haar fractie het ook niet gehaald heeft, vindt ze de financiële toegankelijkheid voor U-pashouders onvoldoende geborgd.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vindt de nota op zich prima. Toch stemt zijn fractie tegen, omdat die graag een andere verhouding zou zien tussen de grote drie en de vele organisaties rondom buurtcultuur en amateurkunst.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) merkt op dat haar fractie tegen het voorstel stemt, om dezelfde reden: de verdeling is niet goed. Daarnaast is het een heel verwarrend stuk, met heel veel tegengestelde eisen, die zorgen voor veel onduidelijkheid bij de aanvragers.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) heeft al drie debatten over de Cultuurnota mogen meemaken. Deze keer zal zijn fractie tegenstemmen, vanwege het feit dat horizonsubsidiëring zo goed als ontbreekt. Daarnaast is er te weinig aandacht voor cultureel ondernemerschap en cultuur in de wijk.

Over het geamendeerde raadsvoorstel wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, D66, CDA, PvdD, Student & Starter en VVD ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat het geamendeerde raadsvoorstel is aangenomen.

De heer **De Pagter** (VVD) wil een correctie aanbrengen. Bij de stemming over amendement 76 heeft zijn fractie per ongeluk tegengestemd. Zijn fractie wil graag geacht worden voor amendement 76 gestemd te hebben.

De **voorzitter** merkt op dat dit zal worden opgenomen in de notulen. Hij stelt vast dat amendement 76 daardoor unaniem is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 333 (Lucht in de verdeling van het cultuurbudget).

De heer **Van Steeg** (CDA) merkt op dat er wat zijn fractie betreft te veel onduidelijkheid is over de subsidiëring van de grote instellingen. Vandaag stelt de raad wel het budget vast, maar de raad kan daar blijkbaar weinig in sturen, ook gehoord het antwoord van de wethouder. Het gaat zijn fractie er niet per definitie om dat de grote instellingen minder zouden moeten krijgen. Het gaat erom dat de raad daar veel duidelijker sturing in zou moeten hebben. Daarom stemt zijn fractie tegen de motie.

Over motie 333 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van D66, met uitzondering van de heer Peters, Stadsbelang Utrecht, VVD, PVV, EenUtrecht, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Op verzoek van de heer Peters wordt in de notulen opgenomen dat hij verkeerd heeft gestemd en dat hij geacht wenst te worden voor motie 333 te hebben gestemd.

Aan de orde is de stemming over motie 335 (Bonus voor cultureel ondernemerschap).

Over motie 335 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, Stadsbelang Utrecht, VVD, EenUtrecht en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 336 (Bied cultuur perspectief voor de lange termijn).

Over motie 336 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PvdA, Volt, D66, CDA, PvdD, Student & Starter, Stadsbelang Utrecht, VVD en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 337 (Verbeter samenwerking binnen de cultuursector).

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) zal tegen deze motie stemmen. Hij is niet tegen verbetering van de samenwerking, maar zoals het in de motie is opgeschreven, wordt gesuggereerd dat het initiatief bij de grote drie zou moeten liggen en worden de huidige verhoudingen bevestigd. Dat ziet hij niet als positief.

Over motie 337 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van ChristenUnie, DENK, PVV en EenUtrecht ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 338 (Aantrekkelijk cultureel aanbod voor U-pashouders).

Over motie 338 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Stadsbelang Utrecht en VVD ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 339 (Alle aanbieders van cultuur moeten bijdragen aan meer diverse en inclusieve sector en daarmee aan divers en inclusief aanbod).

Over motie 339 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, PvdD, DENK, EenUtrecht, BIJ1 en Utrecht Solidair ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is aangenomen met 22 tegen 20 stemmen.

Aan de orde is de stemming over het raadsvoorstel Aanpak burgerberaad jaarwisseling.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat de PVV in het verleden kritisch is geweest op burgerberaden, ook over het onderwerp dat nu geselecteerd is. De wethouder heeft echter een aantal goede toezeggingen gedaan, dus in dit geval zal hij voorstemmen.

Mevrouw **Meerding** (VVD) stelt dat haar fractie voor de zomer nog tegen het burgerberaad heeft gestemd. Ze zal dat ook nu doen.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) merkt op dat Utrecht Solidair tegenstemt. Ze vindt dat het onderwerp van dit burgerberaad eigenlijk een onderwerp van niks. Het had bijvoorbeeld over de windmolens moeten gaan; in dat geval zou het een echt burgerberaad zijn. Daarnaast kost het enorm veel. Dat staat in geen enkele verhouding tot de zeggenschap van de burgers. Zo ervaren de burgers dat ook.

Over het raadsvoorstel wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Stadsbelang Utrecht, VVD, DENK en Utrecht Solidair ertegen gestemd hebben en de overige leden ervoor, zodat het raadsvoorstel is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 341 (Inclusiviteit mag wat kosten).

Over motie 341 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, PvdD, Stadsbelang Utrecht, DENK, PVV en BIJ1 ervoor gestemd hebben en de overige leden ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over het raadsvoorstel Bijdrage noodhulp aardbeving Marokko.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat hij al duidelijk heeft gemaakt wat zijn fractie vindt van de

procedure. Hij heeft ook een motie ingediend over hoe hiermee in de toekomst moet worden omgegaan. Gezien hetgeen nu voorligt, stemt hij wel voor het voorstel.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat hij zijn kritiek op dit voorstel al duidelijk heeft gemaakt. Het gaat niet zozeer om de hulp aan Marokko of Turkije; dat heeft hij in het verleden als particulier zelf ook gegeven. Maar vanwege de gang van zaken en de wijze waarop dit voorstel is vormgegeven en vanuit het college is geïnitieerd, kan hij er principieel niet mee instemmen.

Over het raadsvoorstel wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het lid van de fractie van Stadsbelang Utrecht ertegen gestemd heeft en de overige leden ervoor, zodat het raadsvoorstel is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 342 (Voortaan geen noodhulp meer).

De heer **Koning** (D66) merkt op dat zijn fractie tegen de motie zal stemmen. Zijn fractie wil eerst het debat voeren in de commissie. Het onderwerp vraagt om een debat. Zijn fractie wil dat graag voeren voordat er een besluit genomen wordt.

Over motie 342 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Stadsbelang Utrecht, VVD en PVV ervoor gestemd hebben en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

De **voorzitter** stelt vast dat de stemmingen hiermee verricht zijn. Hij wenst iedereen wel thuis.

De voorzitter sluit daarop, te 00.25 uur, de vergadering.

Gemeente Utrecht

INHOUD

1.	Opening en mededelingen	Pag. 1
2.	Vaststellen agenda	Pag. 2
3.	Ingekomen stukken	Pag. 2
4.	Opheffing geheimhouding	Pag. 2
5.	Notulen raadsvergaderingen 22 juni, 6 juli en 7 september 2023	Pag. 2
6.	Notulen vragenuur 15 juni, 22 juni, 24 augustus, 31 augustus en 7 september 2023	Pag. 2
8.	Raadsvoorstel Beëindigen commissielidmaatschap	Pag. 3
9.	Raadsvoorstel Benoeming voorzitter commissie JWCS en voorzitter Vragenuur	Pag. 3
10.	Raadsvoorstel Vaststelling Chw Bestemmingsplan Tuindorp	Pag. 3
11.	Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU	Pag. 3
12.	Actuele motie	Pag. 3
13.	Afrondende besluitvorming na debat over Financiële bestaanszekerheid en Werk en re-integratie	Pag. 4 + 50
14.	Afrondende besluitvorming na debat over Aanpak inclusieve stagemarkt en actieplan MBO	Pag. 8 + 50
15.	Afrondende besluitvorming na debat over Actieagenda Utrechtse Economie	Pag. 16 + 51
	Afscheid van het raadslid Has Bakker	Pag. 20
	Beëdiging van Jeroen Bart als tijdelijk raadslid	Pag. 23
7.	Raadsvoorstel benoeming commissieleden	Pag. 23
18.	Afrondende besluitvorming na het debat over de evaluatie van de verkiezingen	Pag. 24 + 52
21.	Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht	Pag. 26 + 54

22. Raadsvoorstel Beleidsnota Cultuur en verordening subsidie Beleidscultuur Cultuur 2025-2028 Pag. 28+46+56

23. Raadsvoorstel Aanpak burgerberaad jaarwisseling Pag. 35 + 58

24. Raadsvoorstel bijdrage noodhulp aardbeving Marokko Pag. 37 + 58

Afrondende besluitvorming na debat over Aanpak inclusieve stagemarkt en actieplan MBO.

Wethouder De Vries

- zal in Q1 2024 in een brief terugkomen op de vraag of het mogelijk is om een wat hardere aanpak van stagediscriminatie te kiezen.

Afrondende besluitvorming na debat over Actieagenda Utrechtse Economie.

Wethouder Schilderman

- zal in kaart brengen wat er nodig is om expliciet te acquireren voor een medicijnknooppunt op het Science Park en zal de knelpunten voor een volgende stap meenemen in een brief aan de raad.

Raadsvoorstel Beleidsnota Cultuur en verordening subsidie Beleidscultuur Cultuur 2025-2028.

Wethouder Oosters

- zal de raad uiterlijk in Q2 2024 via een brief informeren over de uitvoering van motie 241 (Help de cultuursector met verduurzamen).